

ΕΛΛΗΝΙΣ

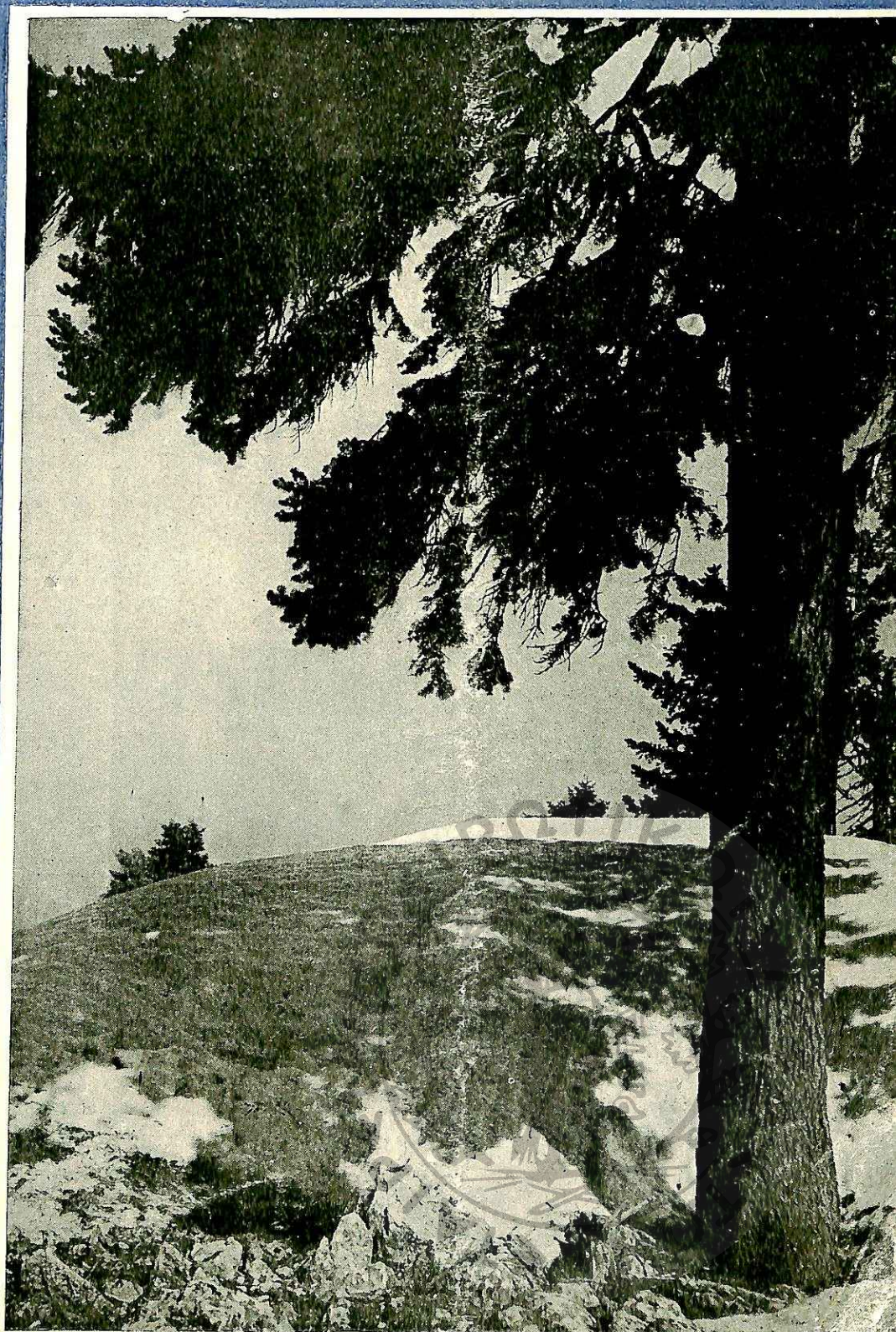
ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

1940

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΜΟΝΟΝ
ΕΙΣ ΔΟΧΕΙΑ
ΟΥΔΕΠΟΤΕ
ΧΥΜΑ

Οικονομική διότι έχει

τεραστίαν απόδοσιν

OREODONT

ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

"Μά, αγαπητή μου, πρέπει να αναγνωρίσεις
ότι έχει **ΕΝΑ ΔΕΡΜΑ
ΘΑΥΜΑΣΙΟ!**"

Θέλετε να το λένε αυτό για σας:

ΕΠΙΘΥΜΕΙΤΕ να βλέπετε τον θυμα-
σμό να καθρεπτίζεται στα μάτια κάθε
άνδρος και τον φθόνο στα μάτια κάθε
γυναίκας παντού όπου πηγαίνετε:

**ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΙΤΥ-
ΧΕΤΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΧΡΩΜΑ
ΓΡΗΓΟΡΑ, ΕΥΚΟΛΑ
ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΠΑΤΕ ΣΕ
ΚΑΝΕΝΑ ΠΑΝΑΚΡΙΒΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΑΛΛΟ-
ΝΗΣ ΚΑΙ ΙΔΟΥ ΠΩΣ:**

Βάζετε κάθε βράδυ πριν κοιμηθείτε κρέμα ΤΟΚΑΛΟΝ, χρώματος
ρόζ, τροφήν διά την επιδερμίδα. Περιέχει ΒΙΟΣΕΛ, ένα στοιχείο
φυσικό και αναζωογονητικό. Είναι το στοιχείο αυτό ή εκπληκτική
βιολογική ανακάλυψις του Δρ. Στέσκαλ, καθηγητού του Πανεπιστη-
μίου της Βιέννης. Τρέφει και αναζωογονεί το δέρμα κατά την ώραν
του ύπνου σας. Ευπνάζτε το πρωί με ένα δέρμα πιο διαφανές, πιο
φρέσκο, πιο νεανικό. Αί ρυτίδες και αί γραμμάι χάνονται ταχύ-
τατα. Το πρωί χρησιμοποιείτε κρέμα ΤΟΚΑΛΟΝ, άσπρη. Περιέχει
στοιχεία που καθαρίζουν και τρέφουν θαυμάσια το δέρμα και κά-
νουν και το πιο άγριο δέρμα μετέξινο και απαλό σαν το βελούδο.
Αί γυναίκες των 40 και των 50 ετών ακόμη μπορούν να αποκτήσουν
ένα δέρμα νεανικό και χαριτωμένο μικρού κοριτσιού και ένα χρώμα
μιας γοητευτικής εύμορφιάς. Χιλιάδες γυναικών, γοητευμένων, όμο-
λογούν το σχεδόν μυθικό αποτέλεσμα που επιτυγχάνει κανείς από
μια τόσο απλή θεραπεία που κάνει μόνος του στο σπίτι του. Επι-
τυχή αποτελέσματα έγγυνώναι ρητώς και αί δύο κρέμες, άλλως έ-
πιστρέφονται τα χρήματα.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΓΕΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΣΕΩΝ
ΔΟΡΕΑ: Α. Παπακώστα

ΗΜΕΡΟΜ. 10-9-81

ΑΡΙΘ. 30254

Πρωτοχρονιάτικο Διήγημα

Νοσταλγία

Τὰ δυὸ κορίτσια γυρίζανε στὸ σπίτι φέρτωμένα. Στὸ δρόμο λογαριάζανε, πὼς θὰ ἔπρεπε μὲ κάθε τρόπο νὰ κρύψουν τὰ πακέτα τους, νὰ μπουδῶν ἀπ' τὴν πόρτα τῆς κουζίνας, μὴν τις πάρουν εἶδηση. Θὰ τὰ παρουσιάζανε ξαφνικά τὸ θράδυ τῆς Πρωτοχρονιάς, τὴν ὥρα τῶν δώρων, στὸ τραπέζι.

—Νὰ δεῖς, κάτι θὰ μᾶς πῆρε ὁ μπαμπάς, δὲ γίνεται, εἶπε ἡ πιὸ μικρή.

—Μπά, ὁ κακομοῖρης, ἔχει τόσα νὰ φροντίσει..., ἔπειτα ἐδῶ ἔχει χαμένα τὰ νερά του, δὲν ξέρει τὰ κατὰτόπια, ὅπως ἐκεῖ.

—Θυμᾶσαι πέρσυ; Ξανάπε ἡ μικρότερη, καὶ τὸ ζωηρό της βλέμμα σὰ νὰ θάμπωσε.

—"Αχ! πέρσυ... αὐτὸ τὸ «πέρσυ» νὰ πάει καὶ νὰ μὴ γυρίσει..., ὅταν τὸ θυμοῦμαι... Για σκέψου τὰ κλάμματα ποὺ πάτησε ἡ μαμά στὸ τραπέζι... Μὰ εἴτανε καὶ ἡ πρώτη χρονιά τότες...

Ἔτσι ὅπως πηγαίνανε κοντὰ οἱ δυὸ ἀδελφές νοιώσανε ξαφνικά, πὼς κάποιος τις ἀκολουθοῦσε. Γυρίσανε ἀπτόμα κι' οἱ δυὸ μαζί μ' ἓνα τρομαγμένο ξάφνισμα. Ἐνας νέος, ἓνα παιδάριο, λιγνούτσικὸ καὶ μελαχροινό, ἐρχόταν πίσω τους, θαρρεῖς καὶ παρακολουθοῦσε τὴν κουβέντα τους. Καὶ μάλιστα σὰ νάχε σκοπὸ νὰ τοὺς μιλήσει. Νά τον, ποὺ ἀνοίγει τὸ στόμα καὶ σὰ νὰ μασσᾷ τὴν κουβέντα, μὰ δὲν τολμᾷ νὰ τὴν ξεστομίσει καὶ τὴν καταπίνει.

Οἱ δυὸ κοπέλες ντραπήκανε καὶ μόνο στὴν ἰδέα πὼς ἓνας ἄγνωστος μπορεῖ νὰ τις μιλήσει καὶ νὰ τις πάρει τὸ κατόπι. Για τοῦτο ταχύνανε τὸ βῆμα τους. Σὰ φτάσανε μπροστὰ στὸ σπίτι τους εἶδανε τὸ νέο ποὺρχότανε σιγὰ σιγὰ ἀπὸ τὴν ἀπέναντι πλευρά. Τράβηξε στὸ σκοτεινὸ θάθος τοῦ δρόμου ἐκεῖ ποὺ τὰ σπίτια ἀραιώσαν, κοντοστάθηκε, τις κύτταξε κι' ὕστερα χάθηκε.

Φτωχό, ἔρημὸ δρομάκι, δίχως πεζοδρόμιο, δίχως φωτισμό, μὲ μικρὲς μονοκατοικίες σπαρμένες ἀνάρια ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Πρώτη χρονιά, ποὺ τὸ ἀγόρασε τὸ σπίτι ἐδῶ στὸ τέρμα ὁ πικρα-

μένος νοικοκύρης ἀπ' τὴν Πόλη, ὁ πατέρας τῶν κοριτσιῶν, γιὰ νὰ συμμαζευτεῖ, νὰ νοιώσει τὸν ἑαυτὸ του στέρεο, νὰ πᾶψει πιά νὰ εἶναι ξένος καὶ παρεπίδημος.

Τ' ἀγόρασε καὶ μὲ μιὰς τὸν ἔπιασε λαχτάρα νὰ τὸ μορφώσει, νὰ τὸ στολίσει, νὰ τὸ κάνει «σὰν ἐκεῖ». Ὅπως τὸ νοικοκυρόσπιτο, ποὺ ἄφησε στὸν τόπο τοῦ «ἐκεῖ» στὴν ἀνατολικὴ ὄχτη τοῦ Βοσπόρου καὶ ποὺ ἀπ' τὸ κάθε του παράθυρο, μόλις ἀνοίγε ὁ Θεὸς τὸ μάτι του, ἔβλεπε κατάντικρυ τὸ Βυζάντιο, τις γέφυρες καὶ τοὺς μιναρέδες τῶν τζαμιῶν νὰ στράφτουνε. Νά, αὐτὰ τὰ πράγματα πεταλουδίζανε στὰ μάτια του δυὸ χρόνια τώρα, τοῦ θαμπώνανε τὴν κρίση καὶ δὲν εἴτανε βολετὸ νὰ βρεῖ καμμιά ὁμορφιά, καμμιά χάρη στὸν ξένο τόπο, ποὺ ἡ ἀνάγκη τὸν ἔφερε. Ἐκλαψε πολὺ γιὰ τὸ περιθώρι τοῦ τὸ φουντωμένου καὶ τὸ κατηφορικό ποὺ ροβολοῦσε ἀπὸ τὸ ψῆλωμα κ' ἔφτανε ἴσα μὲ τὴ θάλασσα. Ἐκλαψε τὴ γαλανὴ θάλασσά, ποὺ τὴ στερήθηκε καὶ γιὰ νὰ τὴ δεῖ κατέβαινε στὸ θάλασσο καὶ ἔμενε μὲ τις ὥρες, ὅσο ποὺ τὰ μάτια του θαμπώνανε νὰ τὴν κυτᾷ. Ὅλα, ὅλα τ' ἀγαπημένα μέρη ποὺ ἄφησε, τὰ χαϊδεύε μὲ τὴ σκέψη σου, σὰν πὼς χαϊδεύουμε λατρεμένα κεφαλάκια παιδιῶν. Δὲ θὰ τὰ ξεχνοῦσε ποτέ. Δὲ θὰ τὰ πρόδινε ποτέ. Καμμιά ὁμορφιά καὶνούργια δὲ θὰ τὸν ἔκαμνε νὰ τὰ βγάλει ἀπ' τὴν καρδιά του. Καὶ ὅμως, νὰ τώρα, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἀγόρασε τοῦτο τὸ σπιτάκι ἐδῶ στὴν ἐρημιὰ, πάνω στὸ ἄγονο, ἄσπρο χῶμα, ἔνοιωσε τὴν πονεμένη καρδιά του νὰ σκιρτᾷ ἀπὸ συγκίνηση.

Ἀρχισε νὰ τ' ἀγαπᾷ. Ἄν πείς ἐκεῖνο τὸ περιθώρι, ποὺ δὲν εἴταν πιο μεγάλο ἀπὸ τὰ τραπεζομάντηλο, θάλθηκε νὰ τὸ ἀναθρέψει, νὰ τὸ φυτέψει μ' ὅλα τὰ λούλουδα τοῦ κόσμου. Νὰ τὸ ποτίσει μὲ τὸ αἷμα τῆς καρδιάς του ἂν εἴτανε δυνατὸ. Καὶ ἡ γυναίκα ἀκόμη πιὸ πεισματάρικα στὴν ἀγάπη της καὶ πιὸ πιστὴ ἀπὸ τὸν ἄντρα, ἡ ἔμορφη κυρία Βασιλική, ποὺ τὰ μυγα-

λωτά της μάτια θουλιάσανε ἀπ' τὴν νοσταλγία καὶ τὸ κλάμα, κι' αὐτὴ θαρρεῖς μέρεψε. Ἡ ταραγμένη της ψυχὴ ἠσύχασε. Ἀναστέναζε θέβαια ἀκόμη, μὰ πιὸ ἀνάρια καὶ πιὸ λαφρυά. Ἐκεῖνος ὁ καυτερός καμημός, ἐκεῖνο τὸ βαθὺ μαράζι γιὰ τὸν τόπο της, γιὰ τὸ σπιτικό της κάπως λιγότεψε. Εἴταν ἀλήθεια πὼς τὴν πεισμώναν κάποτε αὐτὰ τὰ δυὸ κορίτσια της, ἔτσι ποὺ κάναν νὰ τὴν παρηγορήσουνε καὶ τῆς ἐρχότανε νὰ τὰ σπαράξει.

—Καλέ, μαμά, ἔλεγε ἡ μεγαλύτερη, ἐδῶ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἄλλος ἀέρας, ἄλλη λευτεριά. Κ' ἔπειτα κόσμος πολὺς, κίνηση, ξενοιασιά... Παίρνεις τὸ τράμ καὶ πᾶς ὡς τὴν Ὀμόνοια καὶ σοὺ ἀνοίγει ἡ καρδιά...

—Καὶ μόνο αὐτό, ἔλεγε ἡ δεύτερη, ποὺ εἴτανε πιὸ πεταχτὴ καὶ πιὸ ἀλέγκρα, ἀκοὺς παντοῦ Ἑλληνικά, μιλεῖς παντοῦ τὴ γλῶσσα σου, ἀναπνέεις Ἑλλάδα... Κ' ἔπειτα νὰ ποῦμε τὸ σωστό, τί καλοκαιρία! Βρέχει τὸ πρωῒ καὶ τ' ἀπόγεμα τὸ ξεχνᾷς, θγαίνεις ἔξω κι' εἶναι χαρὰ Θεοῦ. Θυμᾶσαι σὲ μᾶς «ἐκεῖ» πόβρεχε μὲ τις ὅδομάδες κι' ἐκείνη ἡ ὕγρασία... κι' ἐκείνη ἡ θάλασσα ποὺ θούζε... Ἀχ, πολὺ ὠραία εἶναι κι' ἐδῶ...

Ναί, εἴταν ὠραία, κι' ἐδῶ. Οἱ νεανικὲς ψυχές τους εἴχανε ἀνάγκη ἀπὸ χαρὰ, εἴχανε ἀνάγκη ἀπὸ ζωὴ καὶ ψάξανε ὁλόγυρά τους—ἀνοιχτὲς καὶ ἀπληστες—καὶ βρήκανε ὅ,τι ὠραῖο εἴταν στὰ τριγυρνὰ καὶ τὸ ρουφήσανε μὲ λαχτάρα κι' ἡδονή. Εἴταν νέες καὶ θέλαν νὰ ζήσουν, νὰ χαροῦνε, νὰ ριζώσουν, νὰ ἐξάσουνε. Καὶ τώρα μὲ τὴν ἀφορμὴ τῆς Πρωτοχρονιάς—τὴ πρώτη Πρωτοχρονιά στὸ καινούργιο δικό τους σπίτι—εἴπανε πιά νὰ κάνουνε τὸ πᾶν, γιὰ νὰ μὴ λείψει τίποτα. Νὰ γίνουνε ὅλα μὲ τὴν τάξη καὶ μὲ τὸ ρυθμὸ ποὺ γίνονταν κάθε χρόνο «ἐκεῖ» γιὰ νὰ τὸ καταλάβουν ἐπιτέλους κι' αὐτοὶ οἱ πεισματάρηδες γονιοί, πὼς ὑπάρχει κι' ἐδῶ χαρὰ, πὼς ὅλα ὅλα μποροῦν νὰ ξαναγεφτοῦνε. Βάλανε κάτω τις οἰκονομίες τους λοιπὸν καὶ πήραν δῶρα γιὰ τὸν καθένα. Καὶ γιὰ τὸν πατέρα καὶ γιὰ τὴ μαμά, καὶ γιὰ τὴν παρακώρη τὴ Σουλτάνα, γιὰ τοὺς μουσαφιερούς ποὺ θέρχονταν νὰ γιορτάσουνε μαζί. Ὁ πατέρας γιὰ τ' ἄλλα τὰ φαγώσιμα φρόντισε μέρες τώρα. Γύρισε ὅλη τὴν ἀγορά, γκρινιάζοντας καὶ μουρμουρίζοντας, γύρισε τὰ μανάδικα, γιὰ νὰ βρεῖ ἔτσι ὅπως τὰθελε τὰ φρούτα, ὅλα τὰ εἶδη τοὺς ξηροὺς καρπούς, ὅπως εἴταν τὸ ἔθιμο στὸν τόπο του. Καὶ καρύδια καὶ κάστανα, φουντούκια, ἀμύγδαλα, σῦκα τῆς σακκούλας καὶ τῆς

ἀρμαθιάς, γλυκοσοῦτζουκα, παστέλια, ἐρείκια τῆς Ἀμάσειας στεγνά, ὡς καὶ μᾶνα τοῦρανοῦ ὡς καὶ χουρμάδες, σταφίδες καὶ χαρούπια. Στὸ καθένα ἀπ' αὐτὰ θαρρεῖς κι' εἴταν κλεισμένη μιὰ γλυκεῖα ἀνάμνηση, μιὰ εὐτυχισμένη στιγμή τῆς ζωῆς, ποὺ πέρασε, τῶν ἀγαπημένων προσώπων, ποὺ δὲ θὰ τὰ ξανάβλεπαν. Κι' ἔτσι σὰν τὰ μαζέψανε ὅλα τὰ καλά, τὰ χύσανε ἀνάκατα στὸ πανέρι, στὸ μεγάλο βενέτικο πανέρι στὸ ἴδιο ποὺ τόχανε φέρει μαζί τους ἀπὸ κεῖ. Κι' αὐτὸ πάλι εἴταν σὰν μιὰ εὐτυχία, πὼς τὸ πανέρι εἴταν τὸ ἴδιο. Ναί, ἀπὸ κάτι τέτοια μηδαμινὰ βρίσκει παρηγοριά ὁ ἄνθρωπος στὸν πόνο του.

Τώρα ἀπόψε εἴτανε νὰ ζυμώσουνε τις «βασιλόπτες». Ἡ κυρὰ Βασιλικὴ θὰ ζύμωνε ἡ ἴδια μὲ τὰ χεράκια της, ὅπως εἶχε τὸ συνήθειο «τὸ ἀντέτι» ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ παντρεύτηκε. Θάκανε πῆττες Πολίτικες, ἔτσι ἀπὸ κείνες τις φουσκαμένες, τις μοσχομυριστές, ποὺ κι' οἱ φουρνιάρηδες ἀκόμα τις ἐκτιμοῦσανε, τις φροντίζανε καὶ γιὰ τοῦτο γυρεύαν πιότερα ψηστικά. «Τόσα ἔξοδα κάνατε, χριστιανοί, δότε καὶ κάτι παραπάνω νὰ τις περιποιηθοῦμε κατὰ τὴν ἀξία τους!»

Ναί, ναί, θὰ γίνονταν ὅλα καὶ τὰ κεράκια τὰ χρωματιστὰ θὰ ἀνάβουνταν πάνω στὴν πῆττα. καὶ τὸ θυμιατὸ χρυσὸ, τριμμένο νὰ λάμπει, ὅπως πάντα, ὅπως «ἐκεῖ» στὸν ἀγαπημένο τόπο ποὺ τώρα φάνταζε μακριά, πολὺ μακριά, στὴν ἄκρια τοῦ κόσμου, χαμένος μέσα σὲ μιὰ θολοῦρα ὕγρη καὶ πένθιμη.

Οἱ πόρτες ἀνοιχτές, τὰ παράθυρα τεντωμένα, οἱ κουρτίνες ἀνεμίζουν, τὰ χαλιά μαζεμένα στὴν εἴσοδο, περιμένουν σειρὰ νὰ τιναχτοῦνε. Ἡλιὸς πασχαλιάτικος, ἀναγάλιο τῆς ψυχῆς, οὐρανὸς γαλάζιος, λὲς κι' εἶναι μεγαλοβδομάδα κι' ὄχι τριανταμιά τοῦ Δεκεμβρίου. Θεέ μου, τί τόπος! Τί εὐλογημένος, χαρούμενος τόπος! Πὼς λαχταρᾷ ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, πὼς ἀναφτερόνεται τὸ κορμί. Εἶναι νὰ μὴ χαίρεσαι, εἶναι νὰ μὴ τραγουδᾷς!

...Τριαντάφυλλο μικρό, τριανταφυλλάκι, θὰ σὲ κόψω δὲ βαστῶ, εἶπε τὸ παιδάκι...

Τραγουδοῦνε τὰ δυὸ κορίτσια μαζί καὶ ρυθμίζουνε τις πεταχτές κινήσεις τους μὲ τὸ ρυθμὸ τοῦ τραγουδιοῦ.

...Ἄν μὲ κόψεις, σοὺ κεντῶ τὸ μικρὸ χεράκι. Τριαντάφυλλο μικρό, τριανταφυλλάκι...

Ἡ μεγαλύτερη ἀγκαλιάζει τὰ σεντόνια καὶ

τά σκεπάσματα, που λιάζονται στο μικρό μπαλκονάκι και τα νιώθει ζεστά επάνω της. Τ' άνασηκώνει για να στρώσει το κρεβάτι της και της φαίνεται πως κι' αυτό, σ'ά νάχουνε ψυχή, πρέπει ν'άνα εὐτυχισμένα, που χαρήκανε το χάνι του ήλιου και το φῶς.

—Νάτος, κάνει ξάφνου τρομαγμένη και σταματά.

—Ποιός; ρωτά ή μικρή, και κόβει το τραγούδι της.

—Εκείνος, ὁ χτεσινός...

—Εἴσαι σίγουρη;

—Πῶς! Νά, τὸν γνώρισα... κάπου ἐδῶ κοντά θά κάθεται, ποιὸς ξέρει... Δὲς πῶς κυτᾶ τὸ σπῖτι, σ'ά νά θέλει νά τ' αγοράσει...

Τὸν προσέχουνε κι' οἱ δυό. Βλέπουνε τὸ παλτό του τὸ καθαρό και ξέθωρο, τὸ νοικοκυρεμένο παρουσιαστικό του τὸ πρόσωπό του. τὸ μελαχροινό. Εἶναι φτωχικό και σ'ά θλιμμένο τὸ ὄλον του, μὰ συμπαθητικό. Ὅμως αὐτὸ ποὺ κάνει, ὄχι, δὲν εἶναι πρέπον. Ἄν τὸν δεῖ κανεὶς τί θά νομίζει. Πηγαίνει ὡς τὴν ἄκρια τοῦ δρόμου και ξαναγυρνᾷ. Σταματᾷ και περιεργάζεται τὴν Σουλτάνα ποῦρχειται μὲ τὸ πρῶτο ταῖσι τῆς πῆττας ἀπ' τὸ φούρνο και τὴν κυτᾶ και τὴν ξανακυτᾶ λιμασμένα, σ'ά νᾶναι νά τῇ φάει μὲ τὸ μάτι του. Ὑστερα ντροπιασμένος ἀπ' τὴν τόλμη του δίνει μιὰ και φεύγει τρεχάτος.

Τὸ μεσημέρι ὅμως ποὺ ὁ παρηγερμένος νοικοκύρης ἀπ' τὴν Πόλη ἔρχεται φορτωμένος μὲ τὰ στερνὰ ψώνια τῆς ἡμέρας, ἔτσι καθὼς τρέχουν τὰ κορίτσια του νά τὸν ξεκουράσουν, νά σου κι' ὁ νεαρός, ποὺ παραμονεύει. Γυρίζει θιαστικά τὸ βλέμμα του ἄλλοῦ και κάνει τὸν ἀδιάφορο. Οἱ δυὸ ἀδελφές μιλοῦνται μὲ τὸ μάτι και νιώθουνε τὴν ἴδιαν ἀγανάκτηση. Ὑ, μὰ αὐτὸ πάει πολὺ! Πάει πολὺ! Γιὰ φαντάσου νά τὸν ἔβλεπε ὁ πατέρας, γιὰ φαντάσου!

—Ὅχι. Δὲν ἔχουνε διάθεση γιὰ τέτοια. Ἡ χαρά τους γιὰ τὴ ζωὴ εἶναι διάχυτη ἀκόμη, ἡ εὐτυχία τους ἀνάρρη κι' ἀπρόσωπη. Δὲ θέλουνε, δὲν μποροῦνε νά τὴν ἐντοπίσουνε σ' ἕνα πρόσωπο, ὅς εἶναι και συμπαθητικό, σὲ μιὰ μορφή κατασταλαγμένη, ὅποια κι' ἂν εἶναι. Ὁ ἔρωτας και γιὰ τίς δυὸ δὲ μίλησε φανερά στίς ψυχές, παρὰ κρυμμένος μέσα στὸ κόκκινο, νεανικό τους αἷμα κυκλοφέρει ἀθέατος και γίνεται τραγούδι, γίνεται πῆδημα, γίνεται ἀξιάδα, στοργή κι' εὐγνωμοσύνη. Εὐγνωμοσύνη γιὰ τὸν οὐρανό, ποὺ εἶναι γαλάζιος, γιὰ τὸν ἄέρα, ποὺ εἶναι ψυχρὸς και πεντακάθαρος. Εὐγνωμοσύνη γιὰ τὰ παιδιὰ ποὺ τραγουδοῦν παράφωνα τὸν

Ἁγιοβασίλη. Γιὰ τὸν καλὸν αὐτὸ και στοργικό πατέρα, ποὺ τίς ἀνάρρη μὲ τόση ἀγάπη και φροντίδα. Θά θέλανε νά ἀπλώσουνε τὰ μπράτσα τους τὰ μελαχροινὰ και νευρωμένα, ν' ἀγκαλιάσουνε τὸν κόσμον ὅλον, τὴν πλάση, τὴ ζωὴ. Ὅλα ξεχωριστὰ και μαζωμένα, ὅμως ὄχι σ' ἕναν ἄνθρωπον, ὄχι σὲ μιὰ μορφή.

Ἀκόμη, ἀκόμη. Ὁ ἔρωτας δὲ μίλησε φανερά στίς ψυχές.

Ἡ καλὴ κυρία Βασιλικὴ τέλειωσε. Ἀχνίζει ὁλόκληρη ἀπὸ τὴ ζέστη και τὴν κούραση. Τὰ μάγουλά της θγάζουνε φωτιές. Τόσες ὥρες μέσα στὴν κουζίνα. Ἀλήθεια, αὐτὴ ἡ παραγεμιστὴ γαλοπούλα πολὺ τὴν παίδεψε. Τόσες ἐτοιμασίες δὲν εἶναι μικρὸ πρᾶμα. Καὶ ἡ Σουλτάνα νᾶναι ἀνάξια στὰ τέτοια, μόνο γιὰ χοντρές δουλειές τοῦ παδαριῦ. Ποῦ νά τῆς ἐμπιστευτεῖς μαγειρική, οὔτε γιὰ νερόσουπα δὲν εἶναι ἱκανή.

—Ἄντε πιά, μαμά, θράδυσσε, ἀνυπομονοῦνε τὰ κορίτσια και βοηθοῦνε τὴ μαμά τους ν' ἀλλάξει τὰ καθημερινὰ της. Ὅπου κι' ἂν εἶναι κάποιοι θάρθει ἡ ὥρα πέρασε...

Βεβαίᾳ, κάποιοι θάρθει ἀπὸ τοὺς καλεσμένους γιὰ τὴ θράδυ. Ἡ στοργικὴ σκέψη τῆς καλῆς νοικοκυρᾶς ἔψαξε και θυμήθηκε ὅλους τοὺς ξεριζωμένους, ὅπως ἐκείνη, αὐτοὺς ποὺ δὲν ἔχουνε σπιτικό νά γιορτάσουνε τέτοια χρονιάρα μέρα. Θέλει νά τοὺς ζεστάνει στὴ θέρμη τοῦ σπιτιοῦ της, θέλει νά τοὺς προσφέρει ἕνα κομματάκι πατρίδας ἐδῶ νά, στὴν ξενιτειά. Θάρθουνε πρόθυμοι, ὅπου και νᾶναι ὅλοι τους. Ὑνα ζευγάρι, ποὺ μένει μιὰ χρονιά τῶρα στὴ φτεινὴ πανσιόνα και μαράζωνε στὸ μοναδικὸ στενόχωρο δωμάτιο. Κάποιο γεροντοπαλλήκαρο τσαλακωμένο, ἀπεριποίητο, ἀχάιδευτο. Μιὰ δασκάλα τῶν Γαλλικῶν ἔρημη και σκοτεινὴ χωρὶς κανένα σὸν κόσμο.

Τὸ γεροντοπαλλήκαρο ἔρχεται πρῶτο. Ὑχει ἐκείνο τὸ θλιμμένο πρόσωπο τῶν ἀνθρώπων, ποὺ χαράμισαν τὴ ζωὴ τους ἄδικα και τῶρα τὸ βλέπουνε, τὸ νιώθουνε τὸ λάθος τους, μὰ εἶναι πιά ἄργα. Τὰ κορίτσια τὸν ὑποδέχονται, τὸν καλησπερίζουνε και γελοῦνε, γελοῦνε χωρὶς νᾶναι καμμιὰ ἀνάγκη. Ὑστερα ἀπὸ λίγο φτάνει και τὸ ζευγάρι τῆς πανσιόνας και ἀπ'τὰ ρουθούνια ἀρχίζει νά γεύεται τίς λιχουδιές τῆς θράδης.

—Καλῶς τους!! Καλῶς τους!!

Τὸ τραπέζι στρωμένο λάμπει σάν πολυέλα-

ος. Εἶναι νά τὸ βλέπεις και νά μὴ τὸ χορταίνεις τὴ σιγουριά του και τὴν πάστρα του.

—Ἀχ, σπῖτι μυρίζει... Πόλη μυρίζει, ἀναστενάζει ὁ κύριος και κινᾷ μισοχαρούμενα, μισολυπημένα τὸ κεφάλι του.

—Ἀχ, ποῦ εἶσαι Πόλη; ἀπαντᾷ ἡ κυρία Βασιλική, ποὺ δὲ λέει νά τὸ πάρει ἀπόφαση.

Οἱ κοπέλες μπαινοβγαίνουνε σβέλτες και πεταχτές, οἱ μεγάλοι κουβεντιάζουνε και περιμένουν. Ἀκόμη νάρθει ἐκείνη ἡ ἔρημη δασκάλα τῶν Γαλλικῶν, ἡ «ματμαζέλ», ὅπως τὴ λένε κι' ὅς εἶνε κατὰ τὰ ἔξηντα κι' ὅς εἶνε ἄσπρα θαμβάκι τὰ μαλλιά της. Μὰ νάτην πῶτασε, ἀκούονται σθησμένες πατημασιές. Κάποιοι ἀνεβαίνει τὰ λίγα σκαλιά. Ὁ πατέρας κάνει κατὰ τὴν πόρτα νά ὑποδεχτεῖ τὴν ἀργοπορημένη μουσαφήρισα και τὰ κορίτσια τρέχουνε πίσω του.

—Γελαστήκαμε, πατέρα, δὲν εἶναι κανεὶς, μὰς φάνηκε, λένε και τὰ δυὸ κορίτσια μαζί και θρίσκουνε τὴν εὐκαιρία νά γελάσουνε. Κι' ἀλήθεια, στὸ σκοτεινὸ ἔρημον δρομάκι δὲ φαίνεται ψυχὴ. Ὑσυχία και σκοτάδι, πηχτὸ σκοτάδι κι' ἄγριο. Δὲν ἔχει χιόνια ἐδῶ και κρούσταλλα, ὅπως «ἐκεῖ» νά φέξουνε και νά στραφτοκοπήσουν, καθὼς πέφτει τὸ φῶς ἀπὸ τὴν ἀνοχτὴ πόρτα.

Σὲ λίγο φτάνει κι' ἡ «ματμαζέλ», συγκινημένη και δυσκίνητη. Δὲν εἶναι τίποτε, μόνο τὰ πόδια, ποὺ τὴν πονοῦν και ἡ μιὰ πλάτη, ποὺ θαραίνει. Δὲν μπορεῖ νά φορέσει τὸ πανωφόρι της δίχως βοήθεια, μῆτε και νά τὸ θγάλει.

—Ἀχ, τί νά λέει κανεὶς, θάσσανα, μὰ ἀπόψε εἶναι Πρωτοχρονιά κι' ὅς ποῦμε ἄλλες κουβέντες.

Ὅταν ὕστερα καθίζουνε γύρω στὸ τραπέζι κι' ὁ νοικοκύρης κατὰ τὸ ἔθιμον κόβει πρῶτα τὴν πῆτα και τὴ μοιράζει μὲ τὴ σειρά, κατὰ τὴν ἡλικία τοῦ καθενοῦ και ὅταν ἡ κυρία Βασιλικὴ σερβίρει ἐκείνη τὴ γαλοπούλα, ποὺ μισοχολᾷ, ν' ἀναστήσει νεκρὸ, ὅλοι, μὰ ὅλοι, ξεχνοῦνε ποὺ θρίσκονται. Ὑν τοὺς ρωτῇσει κανεὶς ἔτσι στὰ θιαστικά, πρὶν προλάβουνε και σκεφτοῦνε, θά ποῦνε μὲ μιὰ φωνή: «στὴν Πόλη!» Ὁ καθένας ζεῖ στὸ σπιτικό του, ζεῖ σὸν τόπου του, στοὺς δικούς του, σὸν ἄέρα τὸ γνῶριμο.

Ναί, ναί εἶναι καλὸ, εἶναι ἀνάγκη τῆς ψυχῆς νά μεθᾷ κανεὶς κάποτε ἔτσι μόνο μὲ μυρουδιές και μὲ ἀναμνήσεις. Εἶναι καλὸ νά ξεχνιέται, νά ξεχνᾷ και νά ὀνειριάζεται.

—Κάποιοι θαρρῶ πῶς ἔρχεται, σ'ά νά χτυπήσανε τὸ τζάμι, λέει ἡ μικρὴ κόρη, ποὺ θρίσκε-

ται ἄρθη και γεμίζει τὰ ποτήρια κρασί. Σαλτέρνει μὲ τὴ μπουκάλια στὸ χέρι. Ὑξω στητὸς στὸ τελευταῖο σκαλί, μὲ τὸ πρόσωπο κολλημένο στὸ τζάμι, στέκεται ἕνας ἄντρας και κοιτᾷ. Εἶναι τόσο ἀπογεχασμένος μ' αὐτὰ ποὺ βλέπει, ὥστε δὲν τὴν παίρνει εἶδηση. Ὑνα μικρὸ τρομαγμένο «ἄχ», τοῦ κοριτσιοῦ κι' ὁ πατέρας τινάζεται.

—Μὰ τί εἶναι, τί τρέχει λοιπόν; ρωτᾷ ξαφνιασμένος και θγαίνει περιέργως.

Ὁ ξένος, ποὺ παραμόνευε μὲ τόση λαχτάρα, κάνει νά πηδήσει ὅλα μαζί τὰ σκαλιά, μὰ δὲν προλαβαίνει.

—Γιὰ στάσου, τί θέλεις, τί ζητᾷς, παλληκάρι μου, τέτοια θραδυὰ θγῆκες νά κλέψεις;

Καθὼς πάει κοντὰ βλέπει τὸ συμπαθητικὸ πρόσωπο τοῦ ξένου και μαλακώνει ἡ καρδιά του.

Οἱ κοπέλες ταραγμένες γνωρίσανε τὸ σεμνὸ νῆς, ποὺ περνοδιάβαινε τὸ πρῶτο. Μὰ, Θεέ μου, εἶτανε λοιπόν κλέφτης;

—Ναί, κύριε, θγῆκα νά κλέψω τὴ γιορτὴ σας. Λέει αὐτὸς ταπεινὰ και χαμηλώνει τὸ κεφάλι. Ὑκλεψα μὲ τὰ μάτια τὴν πῆτα σας, τὸ ἄσπρο τραπεζομάντηλο, τίς εὐχές... Γιόρτασα κι' ἐγὼ μαζί σας ἀπόψε... εἶμαι κι' ἐγὼ ἀπὸ «ἐκεῖ», εἶμαι κι' ἐγὼ ξένος κι' ἔρημος... Ὑκαμα Πρωτοχρονιά στὸ τραπέζι σας... Ὑηρθα νά πάρω τὸ δῶρο μου, μόνο μὲ τὰ μάτια, δὲ ζητῶ περισσότερα...

Θέλει νά πεῖ κι' ἄλλα, νά τὰ πεῖ ὅλα, νά πεῖ τὸν καημό, τὴν ὀρφάνεια του, τὴν νοσταλγία, μὰ δὲν προφταίνει. Τὰ δάκρυα τὸν πνίγουνε. Ὑρχίζει νά κλαίει μ' ἀναφυλλητὰ σάν παραπονεμένο παιδί και οἱ ὅμοι του τρέμουν ἀπ' τὴ λαχτάρα.

ΤΑΤΙΑΝΑ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Ἀπεβίωσε στὴν Ἀλεξάνδρεια ἡ Μ α ρ ί κ α Μ. Κ α ρ ο ὕ λ η, ἐκ τῶν πλέον διακεκριμένων Ἑλληνίδων τῆς ἐκεῖ Ἑλληνικῆς κοινότητος. Ἡ φίλανθρωπικὴ τῆς δρᾶσις, ἡ ἀκούραστη μεριμνα γιὰ τοὺς ἀποκλήρους τῆς τύχης, θά μείνη παραδειγματική, τὸ δὲ κύριόν τῆς ἔργον, ὁ Σύλλογος «Μάννα» ὀρφάνεψε κυρίως μετὰ τὸ χαμό της.

Ανομοι

Δικά μας τὰ φτερά! Σὰ χελιδόνι
καὶ σὰν αἰτὸς ἐγώ; Παραλογιά!
Μὰ νύχτα μέρα τ' ἀεροπλάνο ὀργώνει
τὸν οὐρανὸ κατὰπληκτο, γοργά.

Δικὴ μας ἡ φωτιά! Τεχνίτρα ἡ φλόγα
στὰ χέρια μας τὸ μέταλλο λυγᾷ.
Νὰ ποῦμε: «Θεέ, τὸν κόπο μας εὐλόγα;»
Τὸν ἀνομο ὁ Θεὸς δὲν εὐλογᾷ.

Τὰ οὐράνια κι ἂν ἐκόντιναν τὰ μάκρη,
κι ἂν στένεψε τῆς γῆς ἡ πλατωσιά,
τὸ μαῦρο δὲν ἐστέρεψε τὸ δάκρυ,
δὲν ἔλειψαν ἡ φρίκη, ἡ ἀπελπισιά!

Νὰ ποῦμε: «Θεέ τὸν πόνο μας εὐλόγα;
Δὲν εἶν', ἀλλοίμονό μας! ἔμπορετό.
Μὲ ὑποταγμένη στὴ βούλη μας φλόγα
παράνομος χαράξαμε γραφτό!

X. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Νηνεμία

Ἡ θάλασσα ἀκίνητη! Χωρὶς ἀνατριχίλες
Ἔνα πουλὶ ἀπ' τὸ κλαδί, ἀθόρυβα πετᾷ
ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη σιγαλιά, κι' ἀπ' τὶς φωνές
τὶς χίλιες τῆ φύση ποὺ ταράζανε, τώρα τὸ πᾶν σιγᾷ.

Φθινόπωρο, καὶ ὁ ζευγᾶς τ' ἀλέτρι του τρα-
βάει,
μὰ εἶν' ἡ γῆ ἀπότιστη, δὲ σκάβεται, σκληρὴ,
τὰ βῶδια ἀγωνίζονται κι' αὐτὸς ἰδρκοπάει,
μὴτ' ἔνα αὐλάκι ὁ δύστυχος ν' ἀνοίξη δὲν μπο-
ρεῖ.

Ὅμως θ' ἀλλάξη ὁ καιρὸς.
Σὰν ταξειδιάρικα πουλιά τὰ σύννεφα θὰ τρέ-
ξουν.

Θὰ σκοτεινιάσῃ ὁ οὐρανός,
θάρρῃ ἡ μπόρα ἡ πσθητὴ καὶ τὰ νερά θὰ
τρέξουν.
Τότε ὁ ζευγᾶς χαρούμενος τῆ φύση θὰ κυττάζῃ
τῇ γῇ θὰ βλέπῃ μαλακιά, θ' ἀνοίγῃτ' ἡ καρ-
διά του,
μπροῖ τὸ σιτάρι τὸ ξανθό, κι' ἀπ' τὸν καρπὸ θὰ
σπάξῃ
καὶ μπόλικο θᾶν' τὸ ψωμί γιὰ τὰ μικρὰ παι-
διά του.

Πόρος Ὀκτώβριος 1939

M. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ

Πρωτοχρονιάτικη Παγάννα

—Κατερίνα, γρήγορα φέρε κι' ἄλλα κούτσου-
ρα στὸ τζάκι, φτιάσε μιὰ γερὴ φωτιά, σὲ λίγο,
ὅταν σηκωθῇ ὁ γιατρός κι' ἔρθῃ νὰ πάρουμε
τὸν καφέ μας, νὰ ζεσταθῇ καλὰ. Χρόνια ἔχου-
με νὰ θυμηθοῦμε τόσο κρύο.

—Ναί, Ντουντου, ἔξω οἱ κρουσταλλίδες
λαμπάδες κρέμονται.

Ἡ Κατερίνα βγῆκε. Ἡ κυρὰ Κώσταινα σί-
μωσε τὸ εἰκονοστάσι, ὅπου ἡ καντήλα φώτιζε
χρυσώνοντας μιὰ παμπάλαια εἰκόνα τῆς Πανα-
γίας, ἔκαμε τρεῖς μετάνοιες σταυροκοπούμενη
καὶ μουρμουρίζοντας: «Γλυκειὰ τοῦ κόσμου
Δέσποινα, βάλε τὸ χέρι σου καὶ φύλαγε τὸν
κόσμο, δόσε μας κουράγιο νὰ βαστάξουμε
τὸν κατατρεγμὸ καὶ φύλαγε ἀπὸ κακὸ θόλι τὰ
παιδιά μας, ποὺ ἀγωνίζονται ὅξω στὰ ρου-
μάνια καὶ στὰ βουνά. Ἡ αὐριανὴ ποὺ ἔρχεται
ἄς φέρῃ γειὰ καὶ χαρὰ στὸ σπιτικό μου».

Ἦπτε λίγο ἀγιασμό, πῆρε ἕνα κομμάτι ξη-
ραμένο ἀντίδωρο καὶ πῆρε καὶ κάθισε στὴν
κόχη τοῦ τζακιού. Μὲ τὴν τσιμπίδα ἀνασκάλε-
ψε τὴ φωτιά κι' οἱ φλόγες φώτισαν τὸ γλυκὸ
καὶ ἡρεμὸ πρόσωπο τῆς γριᾶς ἀρχόντισσας,
ποὺ μιὰ ζωὴ δλόκληρη στάθηκε γιὰ δικούς
καὶ ξένους ἀληθινὴ μάνα.

Ἐξω μόλις χάραξε ἡ τελευταία μέρα τοῦ

χρόνου. Πάει κι' αὐτός. Δοξασμένο ἄς εἶναι
τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου. Τῆς ἔφερε κι' αὐτὸς χα-
ρές, μὰ καὶ λύπες καὶ ἔγνοιες καὶ τί καθημε-
ρινὸ καρδιοχτύπι γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀγαπημένου
παιδιοῦ τῆς τοῦ Γιατροῦ. Τὸν ἀγαποῦσε καὶ
τὸν ἐσέβονταν ἦταν ὁ μικρότερος ἀπὸ τὰ ἔνδε-
κα παιδιά τῆς καὶ ὅμως τὸν προσηκόνονταν.
αἰσθανόταν μικρὴ μπροστὰ στὴ μεγάλη του
ψυχὴ καὶ στὴν καλwsύνη του. Ἦταν ὁ προσ-
τάτης τῆς φτώχειας, ἡ παρηγοριὰ τῶν πονε-
μένων τὸ χαμόγελο καὶ ἡ ἐγκαρδίωσή του ἔ-
φερναν τὴ ζεστασιά τῆς ἐλπίδας στοὺς ταπει-
νοὺς καὶ δυστυχισμένους τῆς ζωῆς, καὶ ἡ τσέ-
πη του πάντα ἀνοιχτὴ στὴν ἀνάγκη. Αὐτὸς ὁ
σπουδασμένος ἰατρός, ὁ ἑξακουστός, ἄφησε
τὴ Θεσσαλονίκη, ποὺ εἶχε θέσῃ ζηλευτὴ, καὶ
ἦλθε νὰ ξαναβρῇ τὸν τόπο του, μ' ἀγάπῃ νὰ
φέρῃ τὸ φῶς τῆς ἐπιστήμης καὶ ἀληθείας, νὰ
συμμερισθῇ τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους
τῆς ἐθνικῆς ἐνεργείας, στὴν ἀπόμερη Μακε-
δονικὴ πολιτεία, ποὺ στὰ ριζὰ τῶν βουνῶν καὶ
δεσπόζοντας ὅλου τοῦ Μακεδονικοῦ κάμπου ἦ-
ταν ὑπερήφανη ἀητοφωλιὰ τοῦ ἐθνισμοῦ μας,
κέντρο καὶ ὀρμητήριο τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶ-
να σ' ὅλη τὴν περιφέρειαν.

Καὶ τώρα ἡ ψυχὴ ποὺ ἀτσάλωνε τὰ νεῦρα

καὶ ξάνοιγε τὴ σκέψη ποὺ ἀναμόχλευε τὸν
καημὸ τῆς Πατρίδας καὶ στοὺς πιδ πεζοὺς νοι-
κοκυρίδες, ἦταν ὁ γιὸς τῆς ὁ γιατρός. Τὸν ἄ-
κουσε κάποια μέρα, ποὺ εἶχε συναθροίσει ψη-
λὰ στὸν καλὸν ὄντᾳ ὅλους τοὺς προύχοντες
νὰ τοὺς μιλήσῃ μὲ λόγια, ποὺ τάραξαν τὴν
καρδιά γιὰ τὸν ἀγῶνα, γι' ἀγάπῃ τῶν παι-
διῶν τους, ποὺ σίγουρα θὰ ἴδουν καλύτερες
μέρες ἐλεύθερες, ἂν αὐτοὶ τώρα ξεδέσουν, κιν-
δυνέσουν, θυσιαστοῦν. Ἄν ὅλοι μας βοηθή-
σωμε τ' ἀνταρτικὰ σώματα, ποὺ χύνουν τὸ
αἷμά τους, γιὰ νὰ ζήσουμε ὅλοι πιδ εὐτυχισμέ-
νοι, νᾶσθε βέβαιοι, πῶς καὶ τὸν ἐθνισμό μας
θὰ κρατήσωμε καὶ δὲ θ' ἀργήσῃ ἡ μέρα τῆς
λευτεριάς.

Ἦρεμα, ἀπλᾶ, θαυστοχάστα θγαίνουν τὰ
λόγια του, ποὺ συνεπαίρνουν, μὰ πάρα πάνω
τὸ παράδειγμα τῆς ἀφοῦς μακρόχρονης πα-
τριωτικῆς δράσεως του, δείχνει σ' ὅλους τὸ δρό-
μο ποὺ πρέπει ν' ἀκολουθήσουν, τὸ δρόμο τῆς θυ-
σίας. Ἡ ἀγαπημένη φωνὴ του ἤχοῦσε στ' αὐτιά
τῆς. Τὸ δρόμο αὐτὸ μὲ πόση ἐγκαρτέρηση σωπη-
λὰ δὲν ἀκολουθοῦσε αὐτὴ ἡ μάνα, βλέποντας τὸ
μεγαλύτερον γιὸ τῆς τρελλό, ἀπ' τὰ βασανι-
στήρια στὶς φυλακὲς τῆς Πόλης.

Χρόνια πολλὰ περάσαν ἀπὸ τότε, μὰ ἡ εἰκόνα
τοῦ ἀλυσσοδεμένου παιδιοῦ τῆς ποὺ τὸ σέρναν
στὴν κρεμάλα ὕστερα ἀπ' τὴν ἀποτυχημένη ἐ-
παναστάση, ὀλοζώνταν ἡ πάντα, παρουσιάζεται
στὰ μάτια τῆς... Τεῦ δόθηκε χάρις, ξαναγύρι-
σε κοντὰ τους, μὰ μὲ σβυσμένη τὴ σκέψη γιὰ
πάντα. Νὰ τῆς ζωῆς τῆς ὁ ἀγιάτρευτος καη-
μός.

—Μανωλάκη, παιδί μου, μουρμουρίζει, ἔνῳ
δάκρυα θολώνουν τὰ μάτια τῆς μὲ κόπο ἀνα-
σηκώνεται, θγαίνει ἔξω στὸ χαγιάτι· τὸ σπῆτι
ψηλὰ ἀντίκρι μοιάζει ἀκόμα κοιμισμένο. Κα-
τεβαίνει τὰ δυὸ μαρμάρινα σκαλοπάτια ἕνα
νόνατο τὸ χιόνι σκεπάζει τὴν αὐλή. Ὅλα κά-
τασπρα τριγύρω καὶ μόνο μιὰ μαῦρη ψηλὴ
σκιά ἀδιακόπα πηγαίνοῦρεται πάνω κάτω, στὸ
ὕπóστεγο. Ἀπαλὰ ἀγγίζει τὸν ὤμο του.

—Μανωλάκη, πῆγαινε μέσα, παιδί μου, θὰ
κρυώσῃς. Ὅλα πάγωσαν.

Ἀφρημένη γυρίζει τὸ κεφάλι του ὁ ἦsu-
χος τρελλός.

—Μποῦμ—ὡς γκελντίν, ἐφεντίνα κυρὰ μάνα
—Μποῦμ—Μποῦμ καὶ συνεχίζει τὸ περπάτημα
πάνω κάτω καπνίζοντας.

Πονεμένη ἡ μάνα παρακολουθεῖ τὸ γιὸ τῆς.
Εἶναι τώρα πενήντα χρόνων, ψηλός, μὲ ὠραῖο
πρόσωπο, μὲ γένεια καὶ σγουρὰ μακριὰ μαλλιά,
ποὺ ὅλο τὰ πλέκει στὸ δάκτυλό του. Ξένος,
ἀδιάφορος σ' ὅλους καὶ σ' ὅλα ὄρες ἀτέλειω-
τες περπατᾷ ἐυθισμένος στὴ θολούρα τοῦ
μυαλοῦ του ὁ Μανώλης, θλιβερὴ σκιά αὐτοῦ
ποὺ κάποτε ἦταν, τοῦ παλῆκαριου, ποὺ ξεσή-
κωσε μιὰ φορὰ τὸ λαὸ σ' ἐπαναστάση. Ἀπό-
τομα σταματᾷ, θγαίνει μιὰ στριγγὴ φωνή:

—Ἐξω, ἔξω ἀπ' ἐδῶ, μοῦθελες καὶ τεμενά
ἐ; Καὶ μὲ τὰ χέρια διαγράφει κύκλους, κάτι
θέλει ν' ἀπωθῇ—Μποῦμ—Μποῦμ...

—Ὅς πότε αὐτὸ τὸ μαρτύριο! μουρμουρίζει
ἡ δύστυχη μάνα. Παναγίτσα μου, ἀνάπαυσε
τον...

Μὲ κόπο γυρίζει πρὸς τὸ μαγειριό. Ἡ φωτιά
καίει ζωηρὴ στὸ ἀνοιχτὸ τζάκι. Τὸ μαῦρο
γκιοῦμι θράζει σιγανοτραγουδώντας.

—Κατερίνα, πάρε τὸ νερὸ ν' ἀναπιάσῃς τὸ
προζύμι· σήμερα πρέπει νὰ θγάσουμε τρεῖς
φούρνους ψωμί. Καὶ σὺ, Σωτηρῶ, κορίτσι μου,
κόψε τὶς κολοκύθες, αἰντε γρήγορα κι ἔχου-
με δουλειὲς σήμερα, ἀπ' τὶς δέκα θ' ἀρχινή-
σουμε τὶς πῆττες.

—Πόσες θὰ φτιάσουμε, Ντουντου;

—Πόσες; πολὲς-πολὲς καὶ θάχουμε πολλοὺς
καὶ πεινασμένους μουσαφίρηδες.
Χαμογελώντας κύτταξε λοξὰ τὶς πιστὲς παρα-
δουλεύτριες. Συνεννοήθηκαν.

Καὶ σὺ, Ντίνη μου, ξεπουλούισε τὶς ὄρνιθες,
φέρε τσάκνα γιὰ τοὺς φούρνους, κι' ἀναψε
φωτιά στὸν καλὸν ὄντᾳ, ὡς τὸ θράδυ πρέπει
νᾶναι καλὰ ζεστός.

Ὁ γέρο Ντίνης γεμάτος καλwsύνη, μὰ πάν-
τα μουρμούρης, κύτταξε μὲ τὰ ξέθωρα γαλά-
ζια μάτια του τὴν κυρὰ του κι' ἀποκρίθηκε:

—Κὰν μὴ σκανιάζῃς, καλὴ κυρὰ, καὶ ὅλα
θὰ γίνουν, μὰ πρῶτα θὰ πάω στὸ παζάρι, νὰ
φέρω τὰ λαχτέντα ποὺ παράγγειλε ὁ γιατρός
νὰ τὰ ψῆσω σὰν τὸ κάστανο. Τὰ θέλει γιὰ τὸν
Ἀρχηγό...

—Καλὰ, καλὰ, Ντίνη μου. Ὁξω τώρα ποὺ
θὰ πᾶς θάστα τὴ γλῶσσα σου.

—Ἀμ' καλύτερα νὰ τὴν ἔκοβα, παρὰ νὰ μαρ-
τυρῶ.

Καὶ περήφανος ὁ γέρω ὑπηρέτης ξεκίνησε
γιὰ τὸ πρωτοχρονιάτικο παζάρι.

Ἀνασκουμπωμένες μὲ τὶς φαρδιές ζυμω-
τικὲς ποδιές οἱ γυναῖκες δουλεύουν χαρούμε-
νες, γατὶ ξέρουν πῶς ἀπ' ὅλ' αὐτὰ μερτικό θά-
χουν καὶ τὰ παιδάκια τους.

—Ἀπ' τὸ σπῆτι, πὲς καλύτερα ἀπὸ τὸ μονα-
στήρι τῆς κυρὰ—Κώσταινας, ὅλοι μας δὲ ζοῦ-
με; μουρμουρίζει ἡ χοντρὴ Τριανταφυλλιά, ἡ
Ντῶναινα.

—Μῦρο στὰ κόκκαλα τῆς μάνας ποὺ τὴ
γέννησε—καὶ παίρνει τὰ γκιοῦμια νὰ πᾶῃ στὴ
θρύση γιὰ νερό.

Μὲ χέρια ποὺ ἀνάλαφρα τρέμουν, ἡ κυρὰ
Κώσταινα ἀνοίγει ἕνα σενοῦκι στὸ παρακέλ-
λι τῆς καὶ θάζει σ' ἕνα δίσκο χαμογελώντας
κ ὁ λ λ ι ν τ α: σῦκα, καρύδια, ξυλοκέρατο,
ὀπωρικά καὶ γιὰ τὰ παιδιά τοῦ γιατροῦ, ποὺ
ἔχωρα ἀγαπάει, καὶ ἀπὸ ἕνα μανταρίνι
κι' ἕνα κουλίκι. Σὲ λίγο τὰ ἐγγονάκια θὰ γε-
μίσουν τὸ σπῆτι μὲ τὰ χαρούμενα ξεφωνητά
τους:

Κόλιντα—μέλιντα Σοῦρβα Βασίλιντα,

τὸ σκυλί σου μ' ἔφαγε

τρανὸ κυλίκι θέλω.

Ἀρχιμηνιά κι' ἀρχιχροιά

ψηλὴ μου δενδρολιθανιά

καὶ ἡ καλὴ νάνα θὰ δῖνῃ καὶ ὅλο θὰ δῖνῃ ὅλα
τὰ παιδιά τοῦ μαχαλὰ θάρθουν.

—Κατερίνα, μὴν ἀφήσῃς κανένα παραπνε-
μένο νὰ φύγῃ.

Καὶ ἀφοῦ ἔδωσε τὶς τελευταῖες ὁδηγίες, σὰ
στρατηγὸς τὴν ὥρα τῆς μάχης, ἡ μεγάλη νοι-
κοκυρὰ θγαίνει στὴν αὐλή. Τὸ κρῦο τσοῦζει

ἀχ, πὼς θὰ πονῇ ὁ Ἀρχηγὸς ἐκεῖ ψηλά, τώρα ποὺ ὁ γιατρός ἀνεβαίνει στὸ τρίτο πάτωμα γιὰ νὰ τοῦ ἀλλάξῃ τὴν πληγὴ. Ἀπὸ χθὲς ὁ πυρετὸς ἔπεσε, εἶναι παλληκάρι ὁ Ἀρχηγός, θαστὰί τὸν πάνω, μόνο ἡ καρδιά τῆς μάνας δὲ θάσταξε κι' ὅταν προχθὲς ἦλθαν τὰ θλιβερά μαντάτα ἀπὸ τὴ μάχη, ποὺ ἔπεσαν τόσα παιδιά, ἡ γρηὴ μάννα ἔκλαψε, ἔκλαψε καὶ μυστικὰ πῆγε καὶ τοὺς ἔρριξε τρισάγιο, ἔφτιασε καὶ κουλούρια. Καὶ μὲνες μανοῦλες, ἐκεῖ μακρυὰ, πέρα ἀπὸ τὴ θάλασσα, ποὺ ἔρριξε σθε, πὼς θ' ἀκούσετε τὸ μαῦρο μῆνυμα...

Ἀναστενάζει ἡ γριά καὶ σέρνοντας τὰ πόδια τῆς ἀνεβαίνει στὴν κάμαρά τῆς, ποὺ θέλωρα ἀπ' τὸ σπῖτι, εἶναι στὴ γωνιά τῆς αὐλῆς. Συλλογισμένη κάθεται στὴν κόχη τῆς, τὰ μάτια τῆς καρφώνονται στὴν ἀσπράδα τοῦ χιονοῦ.

Ντάνγ-ντοῦγ ἀπ' ἀντίκρου ὁ μπάμπας Ντῶνας βγάζει νὰ ποτίσῃ τ' ἄλογα. Μέσα στὸ σταῦλο, κάτω ἀπ' τὸ τριφύλλι, θαθεῖα στὸ χῶμα, φυλαγμένες εἶναι οἱ κάσες μὲ τὰ Μάνλιχερ, τὰ φυσίγγια, τὰ ὑποπτα χαρτιά. Ποῦ θὰ τῶθαζε ὁ νοὺς τους; Γύρεψαν, σκάλισαν, μὰ δὲν τὰ ἔβρισκαν πουθενά οἱ Τούρκοι...

—Καλημέρα μητέρα καὶ τοῦ χρόνου.
—Καλῶς τὸ παιδί μου, χρόνια πολλά. Ἐλα κάτσε, γιέ μου, νὰ ζεσταθῇς.

Στὴν ἄλλη κόχη κάθεται ὁ γιατρός. Ἡ μάννα κενώνει ἀπ' τὸ μπρῖκο τὸν καφέ, ποὺ σιγανόβραζε στὴ φωτιά, καὶ τοῦ δίνει τὸ φλυτζάνι κυττάζοντας μὲ ἀγάπη τὸ λεπτό, στοχαστικὸ τοῦ πρόσωπο.

—Πὼς πᾶν οἱ προετοιμασίες, μητέρα;
—Σὰν πὼς θέλει ὁ Θεός. Ὅλοι στὸ μαγειρὶο ἀνάστα ὁ Κύριος.

Χαμογέλασε ὁ Γιατρός:
—Ἀληθινὴ Ἀνάστασις! νὰ ἐτοιμάζουμε πρωτοχρονιάτικο τραπέζι γιὰ τὰ παλληκάρια μας. Τὸ θράδυ μὲ τὸ σούρουπο εἰκοσιπέντε παιδιά θάρθουν, μητέρα. Τὴ μέρα αὕτῃ ἀφίνοντας τὰ βουνὰ καὶ τὰ χιόνια, θάρθουν κοντὰ μας νὰ ζεσταθοῦν σὲ σπῖτι. Φωτιά λαμπρή, γλυκὴ κρασί καὶ θὰ κόψουμε τὴν πῆττα μας, γιὰ τοὺς, μὲ τὸν Ἀρχηγό. Ἀς διώξουμε κάθε ἔγνοια μακρυὰ μας, χαρούμενη θέλω τὴ σημερινὴν ἡμέρα.

Τὰκ-τὰκ, ξαφνικὸ, δυνατό, ἀκούστηκε χτύπημα στὴν ἐξώπορτα. Ἡ Σωτηρὴ τρέχει ν' ἀνοίξῃ καὶ ὁ Γιατρός πλησιάζει τὸ παραθύρι νὰ ἰδῇ. Ἐνας πανύψηλος ζαπτιὲς Τούρκος μπαίνει μέσα. Ἡ Σωτηρὴ τὸν ὀδηγεῖ στὸ Γιατρός.

—Τοῦκ-Σελάμ, Ντοκτὸρ ἐφέντη, καὶ συνεχίζοντας Τούρκικα παραδίνει μὲ σεβασμὸ στὸ Γιατρός ἕνα μεγάλο σφραγισμένον φάκελλο. Τὸν ἀνοίγει, διαβάσει θιαστικά τὸ γράμμα, καὶ ἀπαντᾷ Τούρκικα, κι' ὁ στρατὸς τῆς φύγει. Μὲ συννεφασμένο πρόσωπο ὁ Γιατρός γυρίζει κατὰ τὴ μάννα τοῦ καὶ τὴ γυναῖκα τοῦ, ποὺ στὸ μεταξὺ εἶχε κατέβῃ.

—Ἐδῶ σὰς ἔβλεω τώρα, λέγει ὁ γιατρός. Ἀνῆσυχά τὸν κυττάζουν οἱ δύο γυναῖκες.

—Ὁ Βαλῆς μοῦ γράφει πὼς σὲ μιὰ ὥρα θὰ ναι ἐδῶ καί, σὰν πάντα, θὰ κατεβῇ στὸ σπῖτι

μας. Αὔριο θ' ἀνεβῇ στὸ βουνὸ γιὰ μεγάλο κυνήγι.

Μιὰ ὠχράδα ἀπλώθηκε στὸ πρόσωπο τῆς νέας γυναίκας. Νευρικά, τρεμουλιαστὰ ἀνοίγουν τὰ μάτια τῆς μάννας.

—Καὶ τώρα, γιέ μου, τί θὰ γένῃ; Ὁ Ἀρχηγὸς ἀπάνω πληγωμένος καὶ κάτω ὁ Βαλῆς κι' ἂν κάτι μυριστοῦν; Λέγε, γιέ μου, φωτιά θὰ κάψῃ τὸ σπῖτι μας!

Μιὰ στιγμὴ ἔμεινε συλλογισμένος ὁ γιατρός κυττάζοντας τὴς φλόγες ποὺ γλυφάν τὰ κούτσουρα καὶ σκορποῦσαν σπῖτες ὀλόχρυσες. Ἀποφασιστικὰ σήκωσε τὸ κεφάλι.

—Μέρα μεσημέρι πληγωμένο δὲν μπορούμε νὰ φυγαδίσουμε τὸν Ἀρχηγό, θὰ μείνῃ ἀπάνω στὸ ψηλὸ. Κάτω θὰ δεχτοῦμε τὸν Διολικτὴ καὶ τὴν ἀκολουθία τοῦ. Σεῖς φροντῖστε νὰ ἐτοιμάστε τραπέζι, καὶ τὰλλα εἶναι δουλειὰ δική μου.

Ἀνέθηκε δύο λεπτὰ στὸ δωμάτιο τοῦ πληγωμένου, κι' ὕστερα ἀπ' τὸ μπαλκόνι, πούθλεπε στὴν πλατεῖα, φώναξε:

—Καλῶρα, ἔ, Καλῶρα!

Ἐνας σθέλτος χασάπης πετάχτηκε ἀμέσως κι' ἦλθε κοντὰ τοῦ.

—Στοὺς ὁρισμούς σου, Γιατρέ μου.

—Τρέχα νὰ μοῦ φέρῃς στὴ στιγμὴ τὸν ξάδερφό μου τὸ Γιώργη καὶ τὸν Μήδη! Βάλε φτερά στὰ πόδια σου,

Ἐφύγε καὶ ὁ γιατρός κύτταξε τὴν κίνηση τῆς πλατείας. Πραγματευτὰδες, χασάπηδες καὶ ψαράδες, διαλαλοῦσαν τὰ πρωτοχρονιάτικα τους. Πιὸ ἐκεῖ βουνὰ λάχανα γίνονταν ἀνάρπαστα γιὰ τοὺς βραδινούς σαρμάδες. Ἡ κίνηση ὅλο καὶ δυνάμωνε, χωριάτες ἀπ' ἔξω καθάλλα στὰ μολάρια τοὺς κατέφθαναν γιὰ νὰ ψωνίσουν, ἐνῶ οἱ γυναῖκες τοὺς φορτωμένες τορβάδες καὶ μωρὰ, ἔσερναν ἀπὸ τὸ καπίστρι τὰ ζῶα. Τριγύρω τὰ βουνὰ πανέμορφα, χιονισμένα, ἡ Ντούρλια ψηλότερη ἀπ' ὅλες τὶς κορφές, σὰν ὄνειρο ἐφάνταζε στὸ βάθος.

—Καλὸ κυνήγι θάχῃ ὁ Πασάς, φτάνει νὰ τὸν καταφέρουμε νὰ φύγῃ σήμερα! τὸ βραδυνὸ πρωτοχρονιάτικο γλέντι μας δὲν πρέπει νὰ χαλάσῃ. Τὰ παλληκάρια τώρα θὰ κατεβαίνουν ἀπ' τὸν Πρόδρομο.

Ἀναψε τὸ τσιγάρο τοῦ καὶ καλόκαρδα ἀπαντοῖσε στὸ χαιρετισμὸ τοῦ κοσμάκη, ποὺ μ' ἀγάπη καὶ σεβασμὸ ὅλοι τοῦ στέλναν.

—Ἀ, νὰ ὁ Γιώργης καὶ ὁ Μήδης.

—Καλημέρα, γιατρέ μου! τί τρέχει; λαχναρισμένος ρωτᾷ ὁ ξάδελφος, τὸ δεξιὸ χέρι τοῦ γιατροῦ, μιὰ καρδιά λεονταρίσσια. Τὴν ἴδια βουβὴν ἐρώτηση διαβάσει καὶ στὰ μάτια τοῦ πιστοῦ πανύψηλου Μήδη.

—Σὲ μιὰ ὥρα ὁ Βαλῆς θὰ ναι στὸ σπῖτι μου. Νὰ τὸ γράμμα! θέλει νὰ τοῦ ἐτοιμάσω συντροφιά καὶ αὔριο τὸ πρωῒ φεύγει γιὰ κυνήγι στὸ βουνό.

—Ὤχ, τί μὰς λές; Καὶ ὁ Ἀρχηγός; Καὶ τὸ βραδυνὸ μας γλέντι, ποὺ εἶχα σκοπὸ νὰ τὸ κάψουμε;

—Ὅλα διορθώνονται, ἂν καταφέρουμε τὸν Πασά νὰ φύγῃ τ' ἀπόγεμα, συλλογισμένα ἀ-

πάντησε ὁ γιατρός. Ἀκούτε, παιδιά, ἐγὼ κατεβαίνω νὰ τὸν ὑποδεθῶ, σεῖς, στὸ διάστημα αὐτό, μαζέψτε τοὺς καλύτερους κυνηγούς μας τὰ πιὸ γερά τουφέκια, τὸν Ἀδάμο, τὸ Σίμο, τὸ Μπουζίν, τὸ Σταύρη, κάμετε κουμάντο ἀπὸ τρόφιμα, κρασιά, ἄλογα, σκεπάσματα. Θὰ μείνουν μέρες στὸ βουνὸ γιὰ κυνήγι ἀγριογούρουνων. Δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ σὰς πῶ ὅτι ἀρχηγοὶ καὶ ὀδηγοὶ τοῦ κληγίου θάστε σεῖς οἱ δύο. Στὶς τρεῖς ὅλα πρέπει νὰ ναι ἔτοιμα καὶ θὰ σὰς εἰδοποιήσω νάρθητε κάτω στὴν αὐλὴ μου.

—Ἀδύνατο νὰ ἐτοιμασθοῦνε, γιατρέ μου! καὶ ὕστερα, πρωτοχρονιάτικο, ποῖος ἀφίνει τὸ σπῖτι τοῦ νὰ πάρῃ τὰ βουνά; Νὰ ἰδῇς ποῦ κανένας δὲ θάρθῃ! τοῦλάχιστο νάταν γιὰ ταχεῖα τὸ ταχὺ..., σκυθρωπὰ ἀπάντησε ὁ Γιώργης.

—Πρέπει νὰ μὲ καταλάβετε, ἂν ὁ Βαλῆς δὲ φύγῃ, τὰ παλληκάρια μας ἡσυχὰ δὲ θὰ χαροῦν τὴν Πρωτοχρονιά τους. Πὲς στοὺς κυνηγούς μας, ὅτι τὸ ζητάει ὁ γιατρός καὶ γιὰ τὶς ἐτοιμασίες ξεσήκωσε, σὰ θέλεις, καὶ ὅλη τὴν πολιτεία στὸ πόδι.

—Καλὰ, καλὰ, ὅλα θὰ γίνουν, ὅπως ὀρίζεις, ξάδερφε! καὶ τώρα Μήδη δρόμο!

Λίγην ὥρα ἀργότερα ὁ γιατρός, μὲ τὴ δημιουργοντία, βρισκόταν στὴν εἴσοδο τῆς πολιτείας.

Τ' ἀμάξια τοῦ Βαλῆ διακρίνονταν κάτω στὴν καμπὴ τοῦ δρόμου. Μακρυὰ ὡς πέρα, στὸν κάμπο κάτω, τὸ χιόνι ἀπλωνόταν γκριζός, μουντὸς ὁ οὐρανός, θαρεῖα τὰ κλαδιά τῶν δένδρων ἔγερναν πρὸς τὴ γῆ... Ἐκατὸ χρόνια πρὶν ἔγειραν τὰ γέρικα αὐτὰ πλατάνια ἀπ' τὸ θάρος τῶν κρεμασμένων μαρτύρων, ὅταν κάποιοι Πασᾶς ρήμαξε τὴν πολιτεία! καὶ τώρα αὐτὸς βγαίνει σὲ ὑποδοχές. Ἡ θλιβερὴ σκιά τοῦ τρελλοῦ ἀδελφοῦ τοῦ περνᾷ ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ σφίγγει τὰ χεῖλη τοῦ μὲ θέληση! π ρ ε ι. Διατηρώντας φιλία μὲ τοὺς ἰσχυροὺς, μόνον ἔτσι μπορεῖ καὶ προστατεῖ τοὺς συμπατριῶτες τοῦ.

Τὰ ἀμάξια σταματοῦν, χαρούμενα ὁ Βαλῆς χαιρετᾷ τὸν γιατρός καὶ τοὺς προῦχοντες καὶ μὲ τὴν ἀκολουθία τοῦ ὅλοι προχωροῦν στὸ σπῖτι τοῦ γιατροῦ. Γλυκὸ, καφές, τσιγάρα, γλυκειὰ ζεστασιά ἀπ' τὸ μεγάλο σκαλιστὸ μπρούντζινο μαγκάλι. Ἡ κουβέντα ζωρεῖ. Ἡ γριά Κώσταίνα καθισμένη στὴν πολυθρόνα τῆς, ἀμέριμνα τάχα παρακολουθεῖ τὶς ὁμιλίες. Ἡ καρδιά τῆς χτυπᾷ νὰ σπάσῃ, καὶ τὸ χαμόγελο λές κ' ἔχει παγώσει στὶς ἄκρες τῶν χειλῶν τῆς. Κάτω ἡ αὐλὴ ἐγέμισε ἀπὸ Τούρκους χωροφύλακες. Μιὰ ἐξοστράστη κουβέντα καὶ ὅλα εἶναι χαμένα... Ἀτάραχος ὁ γιατρός ὀδηγεῖ τοὺς ξένους τοῦ στὸ πλαγιὸν δωμάτιο, ὅπου ἡ γυναῖκα τοῦ ἔχει ἐτοιμάσει πλούσιο τραπέζι, μὲ ρακὶ καὶ μεζέδες. Σαστισμένες, λοξὰ κυττάζοντας τὸν Βαλῆ, τοὺς μπέηδες, ἡ Κατερίνα καὶ ἡ Σωτηρὴ, ὅλο καὶ κουβαλοῦν καὶ ἄλλα φαγητά. Θέμα τὸ κυνήγι. Ὁ Βαλῆς φανατικὸς κυνηγός, μὲ κέφι κ' ἐνδιαφέρον, ἀκούει τὰ ἀνέκδοτα τοῦ μπάμπας Γιώργη, ὀνομαστοῦ κυνηγοῦ ποῦ ἡ φήμη τοῦ ἔχει ξεπεράσει τὰ στενὰ ὅρια τοῦ τόπου τοῦ.

—Ποῦ λές, Βαλῆ πασᾶ μου, ἦταν σὰν τώρα μιὰ θαρυχειμωνιά, ἀπ' τὶς σπάνιες! τὸ χιόνι εἶχε κοκκαλώσει. Καμμιά δεκαριά νομάτοι ξεκίνησαν γιὰ τὸ βουνό. Σὰν τώρα θυμοῦμαι ἦταν Σαβᾶτο ἀπόγεμα, τὸ θράδυ κοιμήθηκα στὸ σπῖτι τοῦ Κανέλλη στὸ βουνό, καὶ νύχτα ἀκόμα μὲ τὴν ἀστροφεγγιά πήραμε τὸ δρόμο τοῦ Ντραζίλοβου. Ἐπρεπε τὰ χαράματα νὰ στήσουμε τὶς παγάνες μας τριγύρω στὰ ἰσθόρια, ποῦ θὰ κατέβαιναν τ' ἀγριογούρνα νὰ πιοῦν νερό. Ὁδηγός μας ἦταν ὁ γέρο Ντίνος, Θεὸς σχωρέστον, ποδάρι ζαρκαδιοῦ, καὶ μεῖς πηλαλητὸ τὸ κατόπι τοῦ, μὲ κίνδυνο νὰ τσακιστοῦμε στὴ γλύστρα. Μὰ καταλαβαίνεις, Βαλῆ μου, ἀπὸ τέτοια, ἐσὺ κυνηγός, ποῖος λογαριάζει καὶ τὸ γκρεμοτσίτσισμα ἀκόμα! Σκορπισθήκαμε, πιάσαμε τὰ πόστα, ἡ ὥρα περνοῦσε, κοκκαλωμένοι ἀπ' τὸ κρύο μὲ λαχτάρια καρτερούσαμε... Ἐ, Παναγίτσα μου, πανηγύρι, θυμᾶσαι, γιατρέ μου, πὼς γυρίσαμε φορτωμένοι στὰ κυνήγια; Τί γλέντι ἦταν ἐκεῖνο; Καὶ τώρα ἀναθεματισμένα γεράματα, τὰ χέρια τρέμουν, τὸ μάτι θολώνει, τὰ πεδάρια δὲ σ' ἀκοῦν. Κυνηγήστε, παιδιά μου, ὡς ποῦ εἴστε νιοί, καμμιά λαχτάρια δὲ παρασγαίνεις μὲ τὸ κυνήγι. Καὶ ὁ μπάμπας δασκαλεμένος ἀπ' τὸν γιατρός, συνεχίζει ξεσηκώνοντας τὸν Πασά.

—Ἀμ, σὲ καταλαβαίνω, Βαλῆ μου, σούρχεται νὰ πετάξῃς, θιάζεσαι νὰ δοκιμάσῃς τὴ συγκίνηση τοῦ κυνηγίου! Ἐξέρω, Ἐξέρω, ἂν μπορούσες θ' ἀνέβαινες καὶ σήμερα! τὰ χιονισμένα βουνὰ μας φωνάζουν ἀπ' ἀντίκρου.

Τὰ μάτια τοῦ Βαλῆ λάμπουν. Φιλικὰ πιάνει ἀπ' τὶς πλάτες τὸν γιατρός.

—Ντοκτὸρ ἐφέντη, νὰ σὲ χαρῶ, θάταν δύσκολο νὰ γίνουν χαζίρι ὅλα, ὥστε νὰ φεύγαμε σήμερα;

—Μὰ Βαλῆ μου, ὅπως εἶσαι κουρασμένος ἀπ' τὸ ταξίδι, τί λές; Μείνετε ἀπόψε νὰ ξεκουρασθῇτε κι' αὔριο τὸ πρωῒ μὲ τὸ καλὸ. Καὶ ἔπειτα ἔχουμε καὶ γιορτὴ, νὰ σὰς περιποιηθοῦμε. Ἀχ, ἐσὺ, μπάμπας, κυνηγὲ ξελογιστή!

—Πολὺ εὐχαριστῶ γιατρέ μου, μὰ σοῦ ὀπὸςχομαι στὸ γυρισμὸ νὰ μείνω καὶ νὰ φάμε μαζί τὰ κυνήγια.

—Λαμπρὴ ἰδέα, φωνάζει ὁ γιατρός μ' ἀνακούφιση, κρίμα ποῦ δὲν ξέρω νὰ πιάσω τουφέκι! ἀλλίως θάρχομουν κι' ἔγω μαζί σας. Καὶ νελώντας βγαίνει ἔξω γιὰ νὰ δώσῃ τάχα ὀδηγίες γιὰ τὶς προετοιμασίες. Τὶς κουβέντες, τὶς προπώσεις, τὶς τσιριμιόνες, ὕστερα ἀπὸ ὧρες ἦλθαν νὰ διακόψουν κατὰ δύνατα γαυγίσματα. Ὅλοι βγήκαν ἔξω στὸ ἀνώγι. Περήφανα ὁ Γιώργης λέει τοῦ γιατροῦ:

—Ἐν τάξει τὰ πράγματα.

—Ἀμ! τῶξερα πὼς θὰ τὰ κατάφερνες, γρηναίρη μου.

Κάτω στὴν αὐλὴ ἀρματωμένοι οἱ κυνηγοί, μὲ κόπο συγκρατοῦν τὰ σκυλιά τους. Στὴν ἐμφάνιση τοῦ Πασᾶ ὅλοι χαιρετοῦν μὲ σεβασμὸ. Ἐνθουσιασμένος χτυπᾷ τὶς παλάμες ὁ Βαλῆς. — Ἀφερὶμ, ἀφερὶμ. Κι' ἐγὼ χαράματα θὰ στήσω τὶς παγάνες μου.

—Σὰς εὐχαριστῶ, παιδιά, μουρμουρίζει ὁ

γιατρός. "Ε π ρ ε π ε. Τὸν κυττάζουν μ' ἀφοσίωση, μὲ λατρεία στὰ μάτια.

—Γιὰ τὸ γιατρό καὶ στὴ φωτιά ὅλοι μας, σιγανά λέει ὁ Μήδης.

Σὲ λίγο ὁ Βαλῆς καὶ ἡ ἀκολουθία του, χαρούμενοι, ἀποχαιρετοῦν καὶ ξεκινοῦν μέσα πρὸ θόρυβο καὶ τῆ βοῇ. Καὶ ὅταν ἡ ράχη τοῦ τελευταίου χωροφύλακα χάθηκε στὴ γωνιά τῆς πλατείας, χαρούμενος ὁ γιατρός γυρίζει στὴ μάννα καὶ στὴ γυναῖκα του.

—Καὶ τώρα, κυράδες μου, ἀνοίξτε τὸ σπίτι νὰ μὴ καθαρὸς ἀέρας, ἐτοιμάστε πηττες καὶ γλυκά, γιὰ νὰ δεχτοῦμε μὲ τὸ καλὸ τὰ παλληκάρια μας καὶ τὸν καινούργιο χρόνο.

Νέα κίνηση, ἀνεβοκατεβάσματα, μὰ τώρα πόσο ξαλαφρωμένοι ὅλοι, δουλεύουν γιὰ τοὺς δικούς μας!

Τὸ μαγειριὸ καὶ ὅλη ἡ αὐλὴ μοσχοβολάει ἀπ' τὴ χρυσορόδινες πηττες, τὰ ψητὰ γουρουνόπουλα καὶ τὰ σαραϊλιά. Ἡ Κατερίνα φέγγει μὲ τὸ λυχνάρι τὸν Ντίνη, ποὺ στὸ κελλάρι θγάζει κρασί ἀπ' τὴ μεγάλη βαρέλα. Τριγύρω, σὰ νύφες, στέκονται τὰ πελώρια βουταῖα, ὅπου στὸν τρύγο μὲ τραγούδια καὶ γέλια ἀνθοστολισμένες κοπέλες ἀδειάζουν τὰ σταφύλια ἀπ' τὰ καδιά, ποὺ φέρνουν οἱ τρυγητάδες.

Ἡ νύχτα πέφτει γρήγορα.

Ἡ πίσω πόρτα τῆς ἀπέραντης αὐλῆς χτυπά συνθηματικά. "Ερχονται... Ἀνοίγει ὁ Ντίνης: ἕνας ἄνδρας κοντός, μ' ἔξυπνα μάτια, ὁ Σπίθας, ρωτᾷ: — "Ώσυχία;

—"Ώσυχία. Περάστε. Σκιὲς γλυστροῦν, θήματα γερά, βαρεῖα τρίζουν πάνω στὸ παγωμένο χιόνι, γρίζες κάπες, βαρεῖες, κύνες τουφεκοποῦν στὸ ἀντιφένγισμα τῶν φαναριῶν, ποὺ κρέμονται ἀπ' τὰ δοκάρια τοῦ χαγιατιοῦ. Τοὺς ἀνεβάζουν στὸ μεταξουργεῖο. Ἐκεῖ ἀπὸ θῶνουν κάπες, ὀπλισμὸ καὶ ἔτσι ξαλαφρωμένοι περνοῦν στὴν καλὴ κάμαρα. Βουναὶ τὰ φλογισμένα κούτσουρα στὴν παριστιά καὶ ἀπὸ τὴν κόχη σηκώνεται ἡ κυρὰ Κώσταίνα, κατὰμαυρα ντυμένη στὸ μετὰξί, μὲ τὸ φετόσι καλὰ στρωμένο στὸ κεφάλι, μὲ ὅλα τὰ καλὰ της. Τὸ θέλει ἡ θραδυά. Καὶ τοὺς χαιρετᾷ:

—Καλῶς τὰ παιδιὰ μου. Τοὺς χαμογελᾷ μὲ ὅλες τὶς ρυτίδες τοῦ προσώπου της, προχωρεῖ, τοὺς σφίγγει τὰ χέρια, τοὺς χαϊδεύει τὴν πλάτη, τοὺς θάζει νὰ καθίσουν, τοὺς βολεύει.

—Ζεσταθῆτε παιδιὰ μου, τὸ κρὺο μας ἐδῶ δὲ χωρατεύει.

Ἀπ' τὸ ἀνοιγμα τῆς πόρτας τὰ ἐγγονάκια δειλὰ παρακολουθοῦν. —Ἐλᾶτε μέσα παιδιὰ. Τὰ παιδάκια τοῦ γιατροῦ δισταχτικά μπαίνουν, μὰ σὲ λίγο εἶναι θρονιασμένα κιόλας, χαρούμενα, στίς ἀγκαλιὰς τῶν ἀνταρτῶν. Εἶναι παλιοὶ φίλοι μὲ τὸ Μανώλη τὸν Κρητικό, τὸ Γιάννη, τὸν Ἀνέστη καὶ μὲ τόσοις ἄλλους, ποὺ δὲν ξέρουν τὰ δνόματά τους. Μὲ θαυμασμὸ καὶ ἀγάπη κυττάζει ἡ καλὴ μάννα τὰ νέα πρόσωπα, ποὺ τᾶχει μαυρίσει τὸ κρὺο, ἡ κακοπέ-ραση στὰ βουνα, τὸ καθημερινὸ ἀντίκρυσμα τοῦ Χάρου. Μάτια λαμπερά, κορμιοστασιὲς κυπαρισσένιες. Εἶναι ὅμως μερικοὶ κοντούληδες.

Ἐνα ἄρωμα ἀπὸ θουνίσιο ἀέρα, καὶ νειᾶτα πλημμυρίζει τὸ ζεστὸ δωμάτιο.

Μὲ πρόσωπα ξαναμμένα ἀπὸ κούραση καὶ συγκίνηση, ἡ Σωτηρῶ, ἡ Κατερίνα, ἡ Τριανταφυλλιά φέρνουν δίσκους μὲ γλυκὸ, καφέδες, ρακί, τσιγάρα. Τὰ μουδιασμένα ἀπ' τὸ κρὺο χέρια καὶ πόδια συνεφέρνουν. — Τί καλὸ ποὺ εἶναι τὸ σπίτι. Κουβέντες ἀκούονται καὶ γέλια.

Ἡ πόρτα ἀνοίγει καὶ μπαίνει ὁ γιατρός μὲ τὸν Ἀρχηγό. Χλωμός ὁ Ἀρχηγός, μὲ τὸ πληγωμένο χέρι κρεμασμένο σ' ἕνα μεγάλο μαῦρο πανί, χαμογελᾷ στὰ παλληκάρια του. Τὰ μάτια τοῦ γιατροῦ πετοῦνε σπίθες.

—Καλῶς ἦρθατε, παιδιὰ. Τὰ χέρια σφίγγονται. — Τί νέα;

—Καλὰ. Ἐκεῖ στὸν Πρόδρομο....

—Κατάλαβα... Ἀλλὰ ἄς μὴ μιλήσουμε ἀπὸψε γιὰ δουλειές, εἶναι αὔριο μέρα! τώρα περάστε στὸ τραπέζι. Μὲ κέφι, γέλια καὶ ἀνοιχτὴ καρδιά νὰ δεχτοῦμε τὸν καινούργιο χρόνο κι' ἄς εὐχηθοῦμε ἀπ' τὴ ψυχὴ μας νὰ φέρῃ ἐπιτυχία στὸν ἀγῶνα.

—Ἀμήν!

Ἐξω στὴ μεγάλη σάλα ἡ γυναῖκα τοῦ γιατροῦ ἐπιθλέπει τὶς τελευταῖες προετοιμασίες τοῦ τραπέζιου. Κάτω ἀπ' τὸ φῶς πρὸ ρίχνουν οἱ τρεῖς κρεμαστὲς λάμπες, φαντάζει τὸ γιορτινὸ πελώριο τραπέζι, στολισμένο μὲ πρασινάδες καὶ πέντε σινιὰ ροδοψημένες πρωτοχρονιάτικες κολοκυθόπηττες. Τὴν τιμητικὴ θέσθ δίνουν στὸν Ἀρχηγὸ καὶ χαρούμενοι ἀραδιάζονται τριγύρω οἱ ἀντάρτες, οἱ γιοί, οἱ νύφες, οἱ κόρες, οἱ γαμπροί, θειοί, θειάτσες καὶ ξαδέλφια τῆς κυρὰ Κώσταίνας. Ὁρθίος ὁ γιατρός στριφογυρίζει τρεῖς φορές στὸ τραπέζι τὸ κάθε σινι καὶ καθέναν παίρνει τὸ κομμένο κομμάτι, ποὺ βρίσκεται μπροστὰ του. Μὲ γελαστή προσδοκία ἀνασαλεύουν ὅλοι τὸ κολοκύθι. Οἱ τυχροί, μὲ τὸ νόμισμα στὸ χέρι ξεφωνίζουν: «Καὶ τοῦ χρόνου καλὰ νάμαστε!» Τὴ μιὰ πρό-ποση ἀκολουθεῖ ἡ ἄλλη καὶ ὅσο τὸ φάγητὸ προχωρεῖ καὶ τὸ γλυκὸ κρασί ἀδιάκοπα γεμίζει τὶς κούπες, ἱλαρότητα περιχύνεται, τὸ κέφι ἀνάβει, ζεστὲς ἀντρίκιες φωνὲς ἀκούγονται, ἐνῶ δειλὰ τοὺς ὑποβοηθοῦν στὸ τραγοῦδι τους καὶ οἱ γυναῖκες, μὲ ψιλὲς τρεμουλιάρικες φωνές.

Σὰν τέτοια ὥρα στὸ βουνό

ὁ Παῦλος πληγωμένος....

Ἀργά, μὲ θρησκευτικὴν εὐλάβεια, ὅλοι ὄρθιοι, τραγοῦδοῦν τὸν ὕμνο τοῦ ἀθάνατου παλληκαριοῦ.

Ὁ Μελᾶς, ὁ Ἀγρας, ὁ Γαρέφης καὶ τόσοι ἄλλοι μάρτυρες, ποὺ δὲν τοὺς ξέρεי ὁ κόσμος, περνοῦν ἀπὸ τὰ μάτια τους.

Λαχταρισμένη, χλωμὴ σὰν τὸ φλουρί ἡ Σωτηρῶ, γρήγορα ἀνεβαίνει τὴ σκάλα. Ἐνας ζαπτιὲς χτυπάει τὴν πόρτα! Ταραγμένα μουρμουρητὰ ἀκούστηκαν, ἀπ' τὶς γυναῖκες πνιχτὲς κραυγές.

—Σταθῆτε, ἡσυχία, εἶπεν ὁ γιατρός. Ἐχὼ λάθει τὰ μέτρα μου.

Κατέβηκε, ἀνοίξε μόνος του τὴν πόρτα. Στὸ ἀνοιγμά της φάνηκε ἕνας Τοῦρκος ἀστυνόμος.

—Ἀ, σὺ εἶσαι Ἀλῆ ἐφέντη, εἶπε μὲ θαθεῖα ἀνακούφιση. Πέρασε μέσα νὰ πάρῃς ἕνα κρασί. Σὲ ὁλοκάθαρα ἑλληνικά ὁ Τουρκοκρητικός Ἀλῆς ἀπάντησε:

—Εὐχαριστῶ, γιατρέ μου, ξέρω, ἔχεις γλέντι καὶ ἤθελα νὰ σοῦ πῶ νᾶστε ἡσυχοί, ἐγὼ κάτω φυλάγω. Βιαστικά ἤπιε τὸ κρασί, χαίρετῃσε βαθεῖα καὶ ἔφυγε.

Τὰ τραγούδια πάνω εἶχαν πάψει.

—Γεμίστε τὰ ποτήρια, φώναξε ὁ γιατρός. Κίνδυνος δὲν ὑπάρχει. Ἦταν ὁ πιστός μας Ἀλῆς, μουρμούρισε σ' αὐτὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ, πρὸ ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦσασα τὸ παιδί του, εἶναι δικός μας ἄνθρωπος.

Οἱ πιατέλες, μὲ τὰ εὐωδιαστὰ γλυκὰ καὶ φρούτα γεμίζουν τὰ τραπέζια καὶ τὸ γλέντι ζωηρότερο ξανάρχισε. «Καλὴ χρονιά!» Καὶ τὰ ποτήρια διαρκῶς τσουγκρίζουν.

Κάποια στιγμή ὁ μπάρμπα Δημήτρης μουρμουρῶν τὸν γιατρό: — Παιδί μου μὴ ξεχνᾷς πὼς στῆς ἀδελφῆς σου μᾶς καρτεροῦν. Χωρὶς ἐμᾶς δὲν ἀλλάζουν δαχτυλίδια.

—Δίκιο ἔχεις, μπάρμπα. Παιδιά, εἶπε ὁ γιατρός δυνατὰ. Δυὸ θήματα ἀπ' ἐδῶ εἶναι τὸ σπίτι τῆς ἀδελφῆς μου, ποὺ ἀπόψε γιορτάζουν τοὺς ἀρραθῶνες τῆς κόρης της. Μᾶς καλοῦν νὰ πᾶμε ὅλοι μαζί, μὲ τὴν ἀδεία σου, Ἀρχηγέ μου.

Γέλια, φωνές, ἀπορίες σὲ λίγα λεπτὰ κουβαληθῆκαν πανωφόρια, ποὺ τυλίχτηκαν οἱ ἀντάρτες, μιὰ παληὰ πελερίνα τοῦ γιατροῦ ρίξαν στοὺς ὤμους τοῦ Ἀρχηγοῦ, καὶ ξεκίνησαν μὲ γέλια καὶ τραγούδια, ἐνῶ ὁ Ντίνης μ' ἕνα φανάρι ἐφώτιζε τὸ δρόμο μπροστὰ τους. Πάρα κάτω ὁλόφωτο ἐφάνταζε τὸ σπίτι τῆς θειᾶς Λένκως. Ἡ μουσικὴ τοὺς δέχτηκε στὴν ἐξ-πορτα καὶ ὅταν ὅλοι μῆκαν στὴ φωτισμένη αὐλὴ καὶ εἶδαν ποῖο ἦταν τὸ συμπεθερί, ποὺ τοὺς ἔφερνε ὁ γιατρός, χαρούμενοι ἐφώνασαν ζήτω.

Στὸ κεφαλόσκαλο ἡ θειὰ Λένκω, συμπαθητικὴ ἀρχόντισσα, ποὺ ἄστραφτε στὸ μετὰξί, τὰ φλουριά καὶ τὸ μαργαριτάρι, πλάγι ὁ ἄνδρας τῆς καὶ δέχονταν τοὺς καλεσμένους.

Ἡ νάνα Κώσταίνα, κάθεται στὸν καναπέ καὶ πλάγι ὁ συμπεθερός. Στὴ μέση τῆς σάλας στὸ τραπέζι, μέσα σ' ἕνα πιάτο μὲ κουφέτα, εἶναι οἱ ἀρραθῶνες, δεμένοι μὲ κόκκινη κορδέλλα. Γελαστὸς ὁ Γέρω νουνὸς περνᾷ στὰ χέρια τῶν νέων τὰ δαχτυλίδια στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας. «Νὰ ζήσουν! Καλὰ στέφανα!» Ὁ γαμπρός φιλεῖ τὴ νύφη, καὶ κείνη ἀρχίζοντας ἀπ' τὴ νάνα Κώσταίνα φιλεῖ τὰ χέρια τῶν γερόντων. Ὁ πεθερός, ἡ πεθερά καὶ ὅλοι οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμπροῦ τῆς χαρίζουν στολιδία καὶ χρυσὰ νομίσματα. Ἡ νύφη προσφέρει τὸ πρῶτο γλυκὸ.

—Νὰ ζῆστε εὐτυχισμένοι. Καλὰ στερνά. Κουφέτα μοιράζονται σ' ὅλους.

—Γυρίσματα στοὺς νέους, στὰ παλληκάρια

μας, φωνάζει ὁ πεθερός. Τὸ σπίτι γεμίζει ἀπ' τὴ χαρούμενη βοὴ τοῦ κόσμου. Στὸ θάθος παί-ζει μουσικὴ. Ἄλλο τραπέζι κι' ἐδῶ τοὺς περι-μένει. Τὸ γλέντι συνεχίζεται. Τὸνα τραγοῦδι ὕστερα ἀπὸ τ' ἄλλο. Ἡ μεγάλη βαρέλα ἀνε-βάζεται ἐπάνω καὶ τὸ μπρούσικο νιαουσιανὸ κρασί κάνει ὅλους νὰ γελοῦν ἄστεια, ἀνέκδο-τα κυκλοφοροῦν, πειράγματα καὶ τὰ ποτήρια ἀδιάκοπα τσουγκρίζουν. Ἀπ' τὸ χαγιατί ἐξω φτάνουν οἱ ἦχοι τῆς μουσικῆς ἀργός, συρτός:

Μαῦρο γεμενί, μὰ μαῦρο γεμενί.

Μαῦρο γεμενί μὲ λένε,

ἀν μὲ χάσης γύρευέ με.

Τὸ συρτὸ τὸν σέρνει ἡ νύφη χαμηλοβλεποῦσα καὶ ἀκολουθεῖ πολὺχρωμη, φανταχτερὴ ἀλυσ-σίδα οἱ νέες γυναῖκες καὶ τὰ κορίτσια, ποὺ ἀ-νάλαφρα ταλαντεύονται στὸ ρυθμὸ τοῦ χοροῦ. Ἀντίκρου πιάνονται οἱ ἄνδρες κι' ἀρχίζουν οἱ τσάμικοι, οἱ κλέφτικοι, ὁ πεντοζάλης οἱ σκού-φες πετιοῦνται στὸν ἀέρα, τὰ παλληκάρια δὲ χορεύουν, πετοῦν. Ὁλόκληρη ἡ Ἑλλάδα ἀγ-καλιασμένη σ' ἕνα χορὸ, Μακεδόνες, Παληο-ελλαδίτες καὶ Κρητικοί.

—Ἄιντε γειά σου, Γιῶργη, ἔλα πὲς το, φω-νάξει ὁ γιατρός. Καὶ σὲ λίγο ἡ φωνὴ τοῦ ξα-κουσμένου τραγουδιστῆ ἀνεβαίνει σιγὰ-σιγὰ καθάρια, γλυκεῖα, ζεστή. Τραγοῦδαί τὴν ὁ-μορφιά τῶν γειτονικῶν βουνῶν, τοῦ ἔλατου, τῆς κρουσταλλένιας κρυόθρυσης, τραγοῦδαί τὸ καμάρι τῶν βουνῶν, τ' ἀντρεωμένα παλ-ληκάρια, ἐνῶ οἱ ἄλλοι κρατοῦν τὸν ἴσο, χτυ-πώντας τὰ χέρια.

Εἶναι χαράματα πιά, ὅταν ὁλόκληρη ἡ συν-τροφιά ξεχύνεται στὴν πλατεῖα γιὰ τὴ συνηθι-σμένη πρωϊνὴ πατινάδα. Ἡ μουσικὴ συνοδεύει τὸν γιατρό καὶ τοὺς μουσαφίρηδες στὸ σπίτι του.

Στὴν καμὴ τὸν δρόμου δυνατὰ κουδουνί-σματα τοὺς ξαφνιάζουν. Γκραν-γκράν-γκράν! Εἶναι οἱ κουδουνάροι. Τυλιγμένοι σὲ τσουδά-λια ποῦναι ραμμένα μεγάλα κουδούνια, οἱ νέοι χοροπηδοῦν καὶ τοὺς περικυκλώνουν τραγο-δώντας.

«Ἄγιος Βασίλης ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισα-ρεῖα. Ἀρχιμηνιά κι' ἀρχιχρονιά...» Γκρουν-γκρουν... καὶ ὁ γιατρός τοὺς σκορπίζει γρό-σια καὶ δῖγροσα.

—Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ τοῦ χρόνου!

Τὴν ὥρα ποὺ μπαίνουν στὸ σπίτι νὰ πέσουν νὰ κοιμηθοῦν στρωματσάδα ὅλοι στὸ μεταξουργεῖο, ὁ ἥλιος ρίχνει τὶς πρῶτες τοῦ ἀχτίδες χαιρετώντας τὸν καινούργιο χρόνο.

Γκραν-γκρουν, γκραν-γκρουν κάτω περνοῦν οἱ κουδουνάροι. — Καλὴ χρονιά.

Καὶ στὰ βουνα, ἐκεῖ ψηλά, καλὰ τὴν ἔχει στήσει τὴν παγάννα τοῦ ὁ Πασᾶς...

ΘΑΛΕΙΑ ΣΑΜΑΡΑ

Καλλιτεχνική Κίνησις

Ἐκθέσεις

Μέσα στην ανήσυχη ἀτμόσφαιρα μιᾶς ἐποχῆς βαρεῖας καὶ καταθλιπτικῆς, μιὰ πρόσκλησις γιὰ καλλιτεχνικὲς ἀπολάυσεις, μᾶς παραξενεύει καὶ σκεπτόμεθα: εἶναι ἄρα γε δυνατόν τῃ στιγμῇ ποὺ ἡ ἀνθρωπότης ἀλληλοεξοντώνεται κατὰ τὸν βαρβαρότερο τρόπο νὰ ὑπάρχουν καλλιτέχνες ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ τὴν κοσμοχαλασιά ποὺ μᾶς περιβάλλει καὶ νὰ τοὺς ἀπασχολεῖ σοβαρῶς ἡ τέχνη;

Καὶ ὅμως ἡ ἔκθεσις τοῦ Ρώσσου κ. Παλτώβ, στὴν αἴθουσα Στρατηγοπούλου τῆς δίδος Πολυχρονιάδου, στὸ μέγαρον Ἐνώσεως Συντακτῶν, ἡ ἔκθεσις φωτογραφίας στὴν Φιλαδέλφεια καὶ τοῦ Γάλλου ζωγράφου Τούρτ, ποὺ ἀνοίξετε τελευταίως στὴν αἴθουσα Στρατηγοπούλου, μετὰ τὸν κ. Παλτώβ, ὅλες αὐτές, σὰν ἀχτίδα ἡλίου μέσα στὰ μαῦρα σύννεφα, σὰν κλάδος ἐλαίας μέσα στὸν κατακλυσμὸ μᾶς δείχνουν, πῶς ὁ καλλιτέχνης ἐξ ἰδιοσυγκρασίας κατορθώνει νὰ ἀπομονώνεται καὶ νὰ ζῇ μιὰ ἄλλη ζωὴ, ἐνὸς φυσικῶς, δὲν ἔρχεται νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν καλήν αὐτὴν ἀτμόσφαιρα, ποὺ τὸν περιβάλλει, καὶ νένας ἀντίκτυπος τῆς παγκόσμιας συμφορᾶς.

Ἡ δὲ Σελέστ Πολυχρονιάδου σὲ μιὰ σειρά ἀπὸ ἔργα κεραμικῆς ἀρχαϊκῆς τεχνολογίας, μᾶς ζωντανεύει φιγούρες μινωικῆς καὶ ἐλληνικῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης καὶ ἀποδίδει τὸ πνεῦμα μιᾶς ἐποχῆς τόσο ἀπομακρυσμένης, χωρὶς νὰ ἀπομιμητῇ ἢ νὰ ἀντιγράψῃ. Τὰ ἀγαλματῖα, καθὼς καὶ τὰ ἀγγεῖα ἢ πιάτα, τὰ ἐπαλείφει μὲ σμάλτο, καὶ ὁ τρόπος ποὺ μεταχειρίζεται αὐτὴν τὴν ὕλη, καὶ τὰ ἀπρόοπτα ἀποτελέσματα, ποὺ ἐμφανίζει μὲ τὸ γαλάζιο ἢ τὸ πράσινο, τὸ χρυσὸ ἢ τὸ μαῦρο καὶ τὸ γκρίζο εἶναι πραγματικῶς θαυμαστά. Τὸ ὅτι ἡ δὲ Σελέστ Πολυχρονιάδου προτιμᾷ τὴν μινωικὴν ἢ τὴν ἀρχαϊκὴν ἐλληνικὴν τέχνη, δὲν μᾶς παραξενεύει, γιατί εἶναι ἡ τάσις ὅλης τῆς καλλιτεχνικῆς κινήσεως τῶν νέων, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ σπάσουν τὰ δεσμὰ μὲ τὴν κλασσικὴ ἐποχὴ καὶ πρὸ πάντων μὲ τὸν ἀκαδημαϊσμό, ποὺ στερεῖ κάθε πηγὴ ἐμπνεύσεως καὶ ζητοῦν στὰ πρωτόγονα πρότυπα νὰ ἀντλήσουν νέα στοιχεῖα. Ἀνήσυχες ψυχές, μέσα στὴν μεταβατικὴ ἐποχὴ ποὺ ζοῦμε, γυρεύουν ν' ἀνοίξουν νέους δρόμους δημιουργίας. Ἡ τάσις αὐτὴ πρὸς τὸν ἀρχαϊσμό, συμβιβάζεται περισ-

σότερο μὲ τὴν διακοσμητικὴ, ὅπου ἡ ἀπλοποίησις τῶν γραμμῶν ἁρμονίζεται περισσότερο μὲ αὐτὸ τὸ εἶδος.

Τοῦ κ. Παλτώβ ἡ ἔκθεσις ἀποτελεῖτο πρὸ πάντων ἀπὸ τοπεῖα τοῦ Ἀγίου Ὁρους, καμωμένα μὲ τέμπρα, καθὼς καὶ μὲ σαγκίνα, κάρβουνο, ἢ μολύβι. Ἐξαιρετικὰ καλὰ ἦσαν μερικὰ σκίτσα μὲ πέννα, καθὼς καὶ ἀγιογραφίες στὸ βυζαντινὸ ἐντελὸς πνεῦμα ἢ μινιατοῦρες, μὲ θέματα ἀπὸ τραγούδια καὶ ποιήσι τῆς ἀνατολῆς.

—Διεύγεια, καθαριότης, φῶς, χαρὰ, αὐτὰ τὰ μέσα μεταχειρίζεται ὁ κ. Τούρτ, γιὰ νὰ ζωγραφίσῃ τοπεῖο καὶ ναοὺς τῆς ἀνατολῆς, ἢ νησιά καὶ ἀρχαῖα μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος, ἢ τὴν ἀνοίξῃ τὴ Γαλλία. Οὔτε ἓνα σύννεφο στὰ ἔργα του, ἥλιος καὶ γαλάζιος οὐρανός, ἐπιμελημένον σχέδιο, ἀρχιτεκτονικὴ ἀκρίβεια στὰ σχέδια καὶ προοπτικὴ μὲ ὅλους τοὺς κανόνες πολὺ φυσικὸ ἄλλως τε, ἀφοῦ ὁ κ. Τούρτ εἶναι καὶ ἀρχιτέκτων. Ὅμως τὸ ἐλληνικὸ τοπεῖο σὰν νὰ τὸ αἰσθάνεται περισσότερο, τὴν Ἑλλάδα τὴν ζωγραφίζει μὲ συγκίνησι, τὸν ἐμπνέει ἡ ἐλληνικὴ γραμμὴ καὶ ἡ ἐλληνικὴ διαφάνεια τῆς ἀτμόσφαιρας. Μὲ τὴν ἴδια ἐπίσης συγκίνησι ζωγραφίζει τὰ τοπεῖα τῆς Γαλλίας καὶ πρὸ πάντων ἓνα μικρὸ εἰς διαστάσεις ἔργο «Ὁ Σηκουάνας». Ὁ κ. Τούρτ εἶναι κοσμογυρισμένος, τὰ δὲ περισσότερα ἔργα του εἶναι ἀκουαρέλλες καὶ τέμπρα. Τοπεῖα καὶ ναοί, παγόδες καὶ τζαμιά ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, Περσίαν, Ἰνδίας, Κίνα, εἶναι μὲ τὴν αὐτὴ τελειότητα καμωμένα, ἀλλὰ τὰ ἀνατολίτικα αὐτὰ θέματα τὰ μεταχειρίζεται μὲ κάποια τοπικότητα, ποὺ τὰ κάνει νὰ φαίνονται σὰν Ἰλλουστράσιον βιβλίων.

ΑΘ. ΡΕΔΙΑΔΟΥ

Διαδίδετε τὴν «Ἑλληνίδα»

Συμβάλλει εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῶν γυναικῶν τῆς Ἑλλάδος, προσελκύει τὸν θαυμασμόν ἐκείνων, ποὺ τὴν παρακολουθοῦν. Ἄς μὴ λείψῃ ἀπὸ κανένα ἐλληνικὸ σπῆτι τὸ περιοδικὸν τοῦ Ε. Σ. Ε., ποὺ ἀποτελεῖ τὸ συνδετικὸ κρίκο ὅλων τῶν Ἑλληνίδων.

Ἀπὸ τὰ Θέατρά μας

Βασιλικὸ Θέατρο. Ε. Ο' Νήλ. «Πέρα ἀπ' τὸν Ὀρίζοντα».

Θέατρο Κοτοπούλη. Ἐρ. Ἰφεν. «Ἀγριόπαπια».

Δύο ἐνδιαφέροντα ἔργα ἀνεβάσθησαν τελευταῖα. Ἡ «Ἀγριόπαπια», ἓνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα ἔργα τοῦ Ἰφεν, στὸ θέατρο Κοτοπούλη, καὶ στὸ Βασιλικὸ τὸ «Πέρα ἀπ' τὸν Ὀρίζοντα», ἓνα ἀπ' τὰ πρῶτα, ἀλλὰ πολὺ χαρακτηριστικὸ ἔργο τοῦ Ο' Νήλ. Τὸν μεγάλον αὐτὸν δραματοῦργον τῆς Ἀμερικῆς, ἓναν ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους μέσ' στὸ σύγχρονον διεθνὲς θέατρο καὶ τὸν σημαντικώτερον στὸν τομέα τῆς τεχνικῆς, τὸν ἠγνωρίζουμε στὴν Ἑλλάδα μονάχα ἀπὸ τέσσαρα δράματά του, ποὺ ἀνέβασαν οἱ διάφορες σκηνές μας τὰ τελευταῖα δέκα χρόνια.

Συστηματικὲς μεταφραστικὲς καὶ κριτικὲς ἐργασίαι δὲν ἔγιναν ἀκόμα στὸν τόπον μας, γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸ Ἑλληνικὸ κοινὸ νὰ ἴδῃ σὲ μιὰ οὐσιωδέστερη καὶ πληρέστερη ἐπαφῇ μὲ τὸν Ο' Νήλ καὶ γενικὰ μὲ τὴν δραματικὴ παραγωγὴ τῆς Ἀμερικῆς. Γι' αὐτὸ κι' ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ κοινοῦ μας βρίσκεται στὴν ἀναχρονιστικὴ πλάνη, ὅτι τὸ σοβαρὸ θέατρο στὴν Ἀμερικὴ ἐξακολουθεῖ ἀκόμα νὰναι κάτι τὸ ἑτερόφωνον, τὸ συντηρούμενον ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν πνευματικότητα κι' ἀπὸ τοὺς μετακαλούμενους Εὐρωπαίους καλλιτέχνες. Κι' ὅμως ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια ὁ Ἀμερικανὸς κριτικὸς Νάθαν, ἀντικρύζοντας τὸ Λονδίνο ἀπὸ τὴν θεατρικὴ σκοπιὰ τὸ ἀποκαλεῖ ἐπαρχιακὴ πόλιν, ἀποκοιμισμένη σὲ βαθύ λήθαργον, ποὺ τὴν ξυπνάει πότε-πότε κάποιος περιοδεύων ἀμερικανικὸς θιάσος μετριώτατος, γιὰ τοὺς Ἀμερικανούς. Ὑπερβολὴ ἴσως, μὰ καὶ συγχρόνως ἡμιᾶ χαρακτηριστικὴ πεποίθησις τῶν Ἀμερικανῶν στὴν πνευματικότητά τους. Ἡ χώρα αὐτὴ, ποὺ πρόσφερε τὴν παγκόσμιαν διάνοησιν πνευματικῶς κολοσσούς, ὅπως ἓναν Ἐδγαρ Πόε, ἓνα Βάλτ Οὐίτμαν, ἓναν Ἐμμερσον, προσφέρει στὸν τομέα τοῦ θεάτρου τὸν Εὐγένιο Ο' Νήλ. Δικαίως λογαριάζεται ὡς θεμελιωτὴς τοῦ Ἀμερικανικοῦ θεάτρου. Φυσικὸ καὶ πρὶν ἀπ' αὐτὸν ἀνευρίσκουμε κάποια μικρὰ ἱστορία θεάτρου, ποὺ ἀρχίζει μάλιστα ἀπὸ τὴν μακρυνὴ ἐποχὴ τοῦ 1606. Παρὰ τίς ἀντίθετες πολιτικὰς καταστάσεις, παρὰ τίς ἀ-

παγορεύσεις τοῦ πούριτανισμοῦ, ἡ ἱστορία κρατᾷ κάποια συνοχή, ἀρχίζει νὰ παίρνῃ κάποιο ἐνδιαφέρον στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνος μας καὶ τώρα, χάρις στὸν Ο' Νήλ, γίνεται ἀξιόπρόσεκτη, γιατί σ' αὐτὴν οἱ μελετηταὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ θεάτρου ἀντικρύζουν τοὺς θραβεῖς καὶ ἀναγκαίους κόπους αἰώνων, ποὺ ἐπέτρεψαν τὴν σύγχρονη θεατρικὴ ἀνθησὴ καὶ δημιούργησαν τὴν ἀτμόσφαιρα, μέσ' στὴν ὁποία θλάσθησε ἡ ἀδρὴ ἰδιοφυΐα τοῦ Ο' Νήλ.

Ἡ τεχνικὴ τοῦ συγγραφέα αὐτοῦ, τὸ ὑψηλότερον καὶ ἀκρότατον σημεῖον τῆς μοντέρνας θεατρικῆς τέχνης, ἔχει ἴσως ἀγγίξει τίς πιθανὲς περιοχὰς ἐνὸς θεάτρου τῆς αὔριου. Ὁ ἴδιος ἀφιερώνει στὸ μέλλον ἓνα ἀπὸ τὰ μεγάλα ἔργα του «Τὸ μεῖδιμα τοῦ Λαζάρου». Ὅμως ἡ τεχνικὴ ἐπιτηδειότητα μονάχη δὲν φθάνει γιὰ νὰ χαρακτηρισθῇ ἓνας δημιουργὸς μεγάλος. Καὶ ὁ Ο' Νήλ εἶναι μεγάλος, γιατί ἡ τεχνικὴ τοῦ ἐξυπηρετεῖ τὴ φιλοσοφημένη σκέψιν του κι' ἓνα βαθύ ἀνθρώπινον περιεχόμενον, ποὺ ἀνυψώνει ὀριζόμενα δράματά του πάνω ἀπὸ ὅρια τόπου ἴσως καὶ πάνω ἀπὸ ὅρια χρόνου.

Ἡ ζωὴ του θυμίζει πάλιν μυθιστόρημα περιπετειῶν καὶ βρίσκεται σὲ μυστικὴ καὶ ἀδιάσπαστη ἀνταπόκρισιν μὲ τὸ ἔργο του. Παιδί ἡθοποιοῦ, ἴσως νὰ χρωστάτῃ τὴ κληρονομικότητα τῇ σιγυριὰ καὶ τῇ ἐμφυτῇ αἰσθησὴ τῆς τεχνικῆς. Μεγαλωμένος μέσ' στὶς συνεχεῖς μετακινήσεις τοῦ περιοδεύοντος πατρικοῦ θιάσου ἀπέκτησε τὴν ἀνάγκη τῆς διαρκούς ἀλλαγῆς, ποὺ γίνεται χαρακτηριστικὸν στοιχεῖον τόσο τοῦ ἐξωτερικοῦ βίου του, ὅσο καὶ τῆς δημιουργίας του.

Ἀπὸ τὸν ἄκρον ρεαλισμὸν μεταπηδᾷ ξαφνικὰ σὲ λυρικὴ διάθεσιν, στὴ νοσταλγίαν, στὸν πόνο. Στὸ ἴδιον ἔργο τὸν ἴδιον θεατρικὸν τύπον ἐμφανίζει ἀπάνω στὴ σκηνὴ μὲ τὸ ρεαλιστικὸν ἔγγραφο, μὲ τὸ συμβολικὸν πνευματικὸν ἔγγραφο. Ἀπὸ ἐμπρεσιονιστῆς γίνεται ἐξπρεσιονιστῆς, ἔπειτα συμβολιστῆς μὲ καταπληθύνουσαν ἀνέση καὶ εὐχέρεια. Ὁ Ο' Νήλ, ποὺ ποτὲ τοῦ δὲν ὑπῆρξε βίβλος φίλος καὶ τὴ γνώσῃ τὴ ζήτησε ἄμεσα στὶς τη-

γές της ζωής, βρήκε μέσ' στη διαρκή αλλαγή—εσώτατη γι' αυτόν πνευματική επιταγή—την άπειρη ποικιλία του κοσμικού ρυθμού, την οποία περιέκλεισε στο θαυμαστό έργο του. Πότε διέσχιζε την Αμερικανική γη ως μεταλλωρύχος, εργάτης, πλανόδιος θιασάρχης, πότε ναύτης οὐ καΐκια, σὲ καράβια, σὲ φορτηγά, ἀρμένιζε σὲ μακρινές θάλασσες, γιὰ νὰ θρίσκη, ὅπως γράφει, τὴ γοητεία νὰ πλέη σὲ καΐκια μὲ ὀρθάνοιχτα πανιά, νὰ γίνεται ἕνα μὲ τὸ πέλαγος, ν' ἀκούη τὸ ρυθμὸ τῆς θάλασσας, πού εἶν' ὁ ἴδιος τῆς ζωῆς ὁ ρυθμός. Ἡ θάλασσα ἀσίγαστη νοσταλγία τῆς ψυχῆς του, εἶναι ἡ δεσπύζουσα συγχορδία τῶν ἔργων του. Τὴν ὑμνεῖ σὰν ἰδανικό, τὴν ὑψώνει σ' ἀπέραντο σύμβολο, στοιχείο ἀντίθετο τῆς ὕλιστικῆς γῆς.

Τὸ «Πέρα ἀπ' τὸν ὀρίζοντα», πού παίζει ἡ κρατική μας σκηνή, εἶναι τὸ ψυχικὸ δράμα ἑνὸς ἀνθρώπου γεννημένου γιὰ τὴ θάλασσα, τὸ σύμβολο τῆς πλατεῖας ἀνδρικής δράσης καὶ τοῦ ἐλευθέρου πνευματικοῦ ὀρίζοντα, ὁ ὁποῖος ὅμως προδίδοντας τὸν προορισμὸ του σκλαβώνεται μένοντας μέσ' στὸ ὕλιστικὸ πλαίσιο τῆς γῆς. Ἐνα ἔργο καλὰ διαλεγμένο καὶ ζωντανὰ ἀποδομένο στὴ γλῶσσα μας ἀπὸ τὴν κ. Παξινοῦ, πού εἶναι καὶ ἡ πρώτη πού παρουσιάσει τὸν Ὁ Νήλ στὴν Ἑλλάδα.

Ἀπὸ τοὺς ἐρμηνευτὰς ὁ κ. Βεάκης, ἡ πλουσιώτερη θεατρικὴ ιδιοσυγκρασία τοῦ θεάτρου μας, εἰς τὴν ἀπόδοση τοῦ ρόλου τοῦ Τζέιμς Μάγιο μεταχειρίστηκε μὲ ἄνεση καὶ μαεστρία ὅλα ἐκεῖνα τὰ σκηνικὰ μέσα πού μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι τῆς σύγχρονης τεχνικῆς, μὰ πού συγκινοῦν πάντα μὲ τὸν αὐθορμητισμὸ τῆς ὑποκρίσεώς του καὶ τὴν μεγάλη του πείρα. Ἡ κ. Σαπφὼ Ἀλκαίου, ἡ καλύτερη μέσ' στὴν ὅλη ἐκτέλεση, ἔπαιξε μὲ συγκλονιστικὴ ἀπλότητα, ἀλλὰ καὶ μὲ μεγάλη τέχνη τὸ ρόλο τῆς Καίτης Μάγιο, πηγαῖο καὶ πλούσιο ταλέντο, τιμὴ τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς, ἐκυριάρχησε μὲ τὸ ἄδρὸ τῆς παιξίμο καὶ ἀπέδειξε τὸ πόσο θὰ ἦταν πολύτιμη σὲ ὠρισμένα ἔργα ἢ εὐρύτερη χρησιμοποίησή της. Ὁ κ. Γληνὸς προσεπάθησε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ, ν' ἀποδώσει ζωντανὰ καὶ ἀνθρώπινα τὸν ρόλο του καὶ σὲ πολλὰ σημεία, παρ' ὅλην τὴν ιδιοματικὴ του προφορά, τὸ ἐπέτυχε. Ὁ κ. Μινωτῆς, μὲ τὴν πλατεῖα θεατρικὴ του μόρφωση καὶ τὴν ἱκανότητα μιᾶς ἀρτίας πνευματικῆς κατανοήσεως τῶν ρόλων του, καλύπτει τὶς ἀδυναμίες πού παρουσιάζει σὲ ρόλους πού ἀπαιτοῦν πλουσιώτερη συναισθηματικὴ ιδιοσυγκρασία, ὅπως ἦτο

ὁ προχθεσινὸς ρόλος τοῦ Ρόμπερτ Μάγιο. Ἀντιθέτως ἐπιτυγχάνει πάντοτε εἰς ρόλους ἐγκεφαλικούς. Ἡ κ. Παξινοῦ προσεπάθησε νὰ ἀποδώσει ὅσο ἐπιτυχέστερα τῆς ἐπέτρεπαν τὰ θεατρικὰ τῆς μέσα, ἕνα ρόλο, πού δὲν ἦταν γι' αὐτήν. Ὁ κ. Δεστούνης καὶ ἡ κ. Ζαφειρίου ἀπλῶς καλοί.

Ἡ σκηνογραφία τοῦ κ. Κλώνη χαρακτηρίστικη, καθὼς καὶ αἱ ἐνδυμασίαι τοῦ κ. Γεράκη ἐντὸς τοῦ σκηνογραφικοῦ πλαισίου.

Τὸ Ἡμικρατικὸ Θέατρο. Κοτοπούλη ἀνέθεσε τὴν «Ἀγριόπαπια» τοῦ Ἴψεν. Ὁ μεγάλος αὐτὸς Νορβηγὸς δραματουργός, ἡ δεσπύζουσα φυσιογνωμία δραματικῆς τέχνης στὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα καὶ στὶς ἀρχές τοῦ 20ου ἐγκαινιάζει τὴν ἀπαρχὴ μιᾶς πνευματικῆς καὶ τεχνικῆς καμπῆς στὸ νεώτερο θέατρο. Κανεὶς δραματουργὸς μὲ ἀξιώσεις—πιστεύει ὁ Μπραντὲς—δὲν θὰ μπορούσε νὰ γράψῃ ἔπειτα ἀπὸ τὸν Ἴψεν, ὅπως ἔγραφαν πρὶν ἀπ' αὐτόν. Κορυφαῖοι τοῦ διεθνοῦς θεάτρου, ἕνας Σὼ, ἕνας Χάουπμαν, ἔχουν σαφεῖς ἴχνη τῆς ἐπιρροῆς του. Σημαντικὴ στάθηκε ἡ ἐπίδρασή του πᾶν ὅπου τὸπὸ μας πολλὰ του ἔργα βρῆκαν μιὰν ἀξιολογὴ σκηνικὴ ἐρμηνεία, καὶ τὰ περισσώτερά του μεταφράστηκαν. Ἀντιθέτως μένουν ἀμετάφραστες τόσες καὶ τόσες βαθυστόχαστες μελέτες μεγάλων κριτικῶν πού πάσχισαν νὰ φωτίσουν πλευρὲς τοῦ πολύπτυχου ἱψενικοῦ ἔργου.

Βασικὸ θέμα στὴν ἱψενικὴ δημιουργία εἶναι τὸ ἄτομον. Τὸ ἄτομο μὲ τὴ μοναξιά καὶ τὸν πόνον του, τὸ ἄτομο ἀντίκρου στὴν κοινωνία, ἀντίκρου στὴν ἴδια τὴν ὑπόστασιν καὶ τὸ τελευταῖο τοῦτο σημεῖο τὸν συνδέει μὲ τὸ Δανὸ φιλόσοφο τῆς ὑποστάσεως, τὸ μεγάλο Κίρκεργκορντ, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τὴν ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα προέρχεται ὁ Ἴψεν. Τὸ ὑποστασιακὸ ἱψενικὸ πρόβλημα εἶναι ἀκριβῶς ἐκεῖνο, πού θὰ ἀνθέξῃ στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου καὶ ὅταν ἀκόμα τὸ κοινωνικὸ του πρόβλημα θὰ ἔχῃ ὀλότελα ξεπεραστῇ μέσ' στὶς κοινωνίες τοῦ μέλλοντος.

Ἡ «Ἀγριόπαπια», τὸ μεγάλο συμβολικὸ δράμα του, θέτει τὸ πρόβλημα ἂν πρέπει νὰ ἀποκαλύπτεται ἡ ἀλήθεια σ' ἕναν κοινὸν ἄνθρωπο, ἢ ἂν τὸ ψέμμα εἶναι προτιμότερο στὴ μέτρια διάνοια. Τὸ ψέμμα μιᾶς γυναίκας, πού ἀπέκρυψε ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς τὸ κηλιδωμένο παρελθόν της, δὲν ἡμπόδισε τὴν πολύχρονη ἀρ-

μονικὴ τους συμβίωση. Ὅμως μιὰ μέρα ὁ παλὸς φίλος τοῦ συζύγου της, θέλοντας νὰ ἰδῇ ἐφαρμοζομένη τὴν ἰδεολογικὴ πίστη του «ἐναντὶ γάμο στῆριζόμενο στὴν ἀμοιβαία ἀπόλυτη καὶ ἀνεπιφύλακτη εἰλικρίνεια», ἀποκαλύπτει στὸν σύζυγο τὸ παρελθόν τῆς γυναίκας του. Ὁ ἐπικίνδυνος πειραματισμὸς τοῦ ἀντὶ νὰ ξαναθεμελιώσῃ, ὅπως ἐπίστευε, τὸ γάμο πᾶν σὲ ἀσάλευτα καὶ ἠθικώτερα βάρη, γίνεται ἀφορμὴ συμφορᾶς. «Ἀφαιρέστε ἀπὸ ἕνα μέτριο ἄνθρωπο τὴν ζωτικὴ φαντασίωσιν καὶ τοῦ ἀφαιρεῖτε μαζί καὶ τὴν εὐτυχία», λέει ἕνα πρόσωπο τοῦ δράματος. Ὅμως ὁ ἴδιος ὁ Ἴψεν δὲν δίνει ἀπάντησιν στὸ πρόβλημα.

«Δὲν θέτω, παρὰ ἐρωτήσεις, εἶπε κάποτε, καὶ ἡ ἀποστολή μου δὲν εἶναι καθόλου ν' ἀπαντᾶω σ' αὐτές».

Ἡ «Ἀγριόπαπια» ἀνεβάσθηκε ὅσο ἀρτιώτερα μπορούσε ν' ἀποδοθῇ ἀπὸ τοὺς ἡθοποιούς, πού χρησιμοποιήθηκαν. Ἴσως ἂν ἡ ἐρμηνεία ἴνόνταν ἀπὸ ἡθοποιὸς μεγαλύτερης πείρας καὶ μεγαλύτερου ὀνόματος, ἢ παράστασιν θὰ εἶχε ἄλλο τόνο, ἀμφίβολο ὅμως ἂν θὰ κατάρθωνε νὰ διατηρήσῃ τὴν ὁμοιογένειαν πού παρουσίασε ἡ ἐκτέλεση. Καὶ τὸ σημεῖο τοῦτο εἶναι ὅ,τι σημαντικώτερον ἐπέτυχε ὁ σκηνοθέτης τοῦ ἔργου κ. Κ. Κούν.

Οἱ ἡθοποιοὶ ἔπαιξαν ὅλοι μὲ συνοχή, πειθαρχημένοι καὶ μὲ ἀπόλυτη κατανόησιν τῆς κατευθυντήριας γραμμῆς, πού εἶχε φανερά χαραχθῇ γιὰ τὸν τρόπο τῆς ἐρμηνείας. Ἀνεξάρτητα βέβαια ἂν ξεχωριστὰ τοῦ καθενὸς ἡ προσπάθεια ἦταν ἀνάλογη μὲ τὰ προσωπικά του σκηνικά μέσα καὶ τὴν ἐκφραστικὴ του δύναμιν. Τέλος πρόκειται γιὰ μιὰ παράστασιν συνόλου ἐνιαίου, μὴ ψυχῇ καὶ νόημα, κι' ὄχι γιὰ μεμονωμένες προσπάθειες, πού τὶς περισσότερες μάλιστα φερές, κι' ὅταν ἀκόμη εἶναι ἐπιτυχεῖς, μᾶς παρουσιάζονται ἀτίθαστες καὶ ἀτομικές.

Τὸ κύριο βάρος τοῦ ἔργου τὸ ἔφερε ὁ κ. Γιαννίδης στὸ ρόλο τοῦ Γιάλμαρ Ἐκνταλ. Εἶναι καιρὸς πού δὲν εἶχε δοθῇ στὸν κ. Γιαννίδην ἡ εὐκαιρία νὰ μπορέσῃ ν' ἀναπτύξῃ πλατύτερα τὶς ἀναμφισβήτητες θεατρικὲς ἀρετὲς του σὲ ρόλο δύσκολο καὶ συνθετικὸ. Ἐξαιρετικὸς σὲ δημιουργία θεατρικῶν τύπων, μὲ τὴ θερμὴ θεατρικὴ του ιδιοσυγκρασία καὶ μὲ τὰ σκηνικὰ ἐκφραστικά του μέσα, ἐπιτυγχάνει πάντα νὰ δῇν πλαστικότητα καὶ ζωτάνεια στὴν ὑπόκρισίν του. Ὁ ἐν λόγω ὅμως ρόλος ὑπερέβαινε ἴσως, ὄχι τὶς δυνάμεις του, ἀλλὰ μᾶλλον τὴ θεατρικὴ του φύσιν, ἰδίως στὶς δραματικὲς

σκηνές, πού κάποτε ἐξέφευγαν ἀπὸ τὸ πᾶν τὸν καὶ δὲν εἶχαν τὴν ἄνεσιν τῆς εὐρύτητάς, πού ἀπαιτοῦσε ἡ σύνθεσις τοῦ ρόλου. Γιατί ὁ ρόλος τοῦ Γιάλμαρ δὲν εἶναι ἕνα ρόλος τῆς πίστεως, ἀλλὰ ρόλος δραματικῆς ἐκτέλεσεως, πού δὲν ἀνταποκρίνεται ἐντελῶς πόλυτα στὴ θεατρικὴ ιδιοσυγκρασία τοῦ κ. Γιαννίδην. Ὡς τόσο ἡ προχθεσινὴ ἐκτέλεση, συνολικά, εἶναι μιὰ καλὴ προσπάθεια, διπλα στὶς ἴσους ἄλλες ἀναμφισβήτητες ἐπιτυχίες του.

Ὁ κ. Δημ. Μυράτ εἶχε πολλὰς δυσκολίες νὰ ὑπερπηδῇ στὴν δημιουργία τοῦ Γκρέγκερς Βέρλε. Καὶ ἐπέτυχε μὲ τὴ φιλότιμη προσπάθειά του ν' ἀποδώσῃ μὲ θερμὴ κατανόησιν καὶ δραματικὴ δύναμιν τὸ ρόλο τοῦ φανατικοῦ ὑπεριδεαλιστοῦ Βέρλε. Μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιτυχέστερες τελευταῖες τοῦ δημιουργίας, πού τὸν πλησιάζουν σὲ ρόλους συνθετικώτερους καὶ δυναμικούς. Ὁ κ. Γ. Παπᾶς, μὲ τὴν ἐμφάνισίν του καὶ τὸ ἄδρὸ παίξιμό του, ἐνεσάρκωσε μ' ἐπιτυχία τὸ ρόλο τοῦ ρεαλιστοῦ γιαιτροῦ Ρέλλινγκ. Ὁ κ. Παν. Ζερβὸς ἀπέδωσε χαρακτηριστικώτατα καὶ δημιουργικὰ τὸ ρόλο τοῦ γέρο-Ἐκνταλ. Εἶχε μιὰ ἀπόλυτη ἐπιτυχία στὴν ὑπόκρισίν του καὶ ἡ μελλοντικὴ ἐξέλιξίς του ἐλπίζουμε νὰ σταθεροποιήσῃ τὴν πρόβλεψή μας, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸ θέατρο θ' ἀποκτήσῃ σύντομα ἕνα ἀκόμη καλὸ στοιχεῖο. Ἡ κ. Λώρη, πού παρουσιάζει σημαντικὴ ἐξέλιξιν στοὺς δύσκολους ρόλους, πού τελευταῖα τῆς ἀναθέτουν, εἶχε πολλὰ ἐπιτυχῆ σημεία στὸ ρόλο τῆς Γκίνας Ἐκνταλ, ἀλλὰ καὶ ὠρισμένες ἀδυναμίες στὶς σκηνές ἀκριβῶς πού ἀπαιτοῦσαν θεατρικὴ πείρα καὶ βαθύτερα σκηνικὰ ἐφόδια. Ἡ κ. Μυράτ ἐπίσης ἀπέδωσε ὅσο καλύτερα μπορούσε τὸν ἀγνὸν παρθενικὸ ρόλο τῆς Ἐντίγκ.

Ὅσο γιὰ τὴν καινούργια μετάφρασιν τοῦ λογοτέχνη κ. Δασκαλάκη, εἶναι φυσικὴ καὶ ζωντανή. Τὰ σκηνικά τοῦ κ. Κούν μέσα στὴν ἀτμόσφαιρά τοῦ ἔργου.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ Ι. ΚΑΚΟΥΡΗ

—Τὰ Παραδείσια πουλὶ γίνεται ὡχρὸ ὅταν φοβάται καὶ κόκκινο ὅταν εἶναι θυμωμένο. Ἀκόμα ἕνα πλᾶσμα πού δὲν μπορεῖ νὰ κρύψῃ τὰ αἰσθήματά του.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τοῦ Ε. Σ. Ε. ἐζήτησε ἀκρόασιν καὶ ἐγένετο δεκτὴ τὴν 12ην Δεκεμβρίου παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐξέθεσε τὰ κατὰ τὸ ἔργον τοῦ Σωματείου.

Ὅπως ἐγράψαμε στὸ προηγούμενο τεῦχος, ἀπενεμήθη ὑπὸ τοῦ Βασιλικοῦ Κολλεγίου τοῦ Λονδίνου τὸ μετάλλιον τῆς Φλώρανς Ντα τιγγκαὶλ εἰς τὴν προϊσταμένην ἀδελφὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, δεσπ. Ἀθηνᾶν Μεσολωρᾶ.

Κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς τιμητικῆς διακρίσεως, ἡ κ. Μαρία Νεγρεπόντη προσεφώνησε τὴν δεσπ. Μεσολωρᾶ ὡς ἑξῆς:

Επιτρέψατέ μας, σεβαστέ καὶ λατρευτέ μας, Κύριε Πρόεδρε, νὰ σᾶς ἐκφράσωμεν ὅλην τὴν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὴν σκέψιν πού εἴχατε νὰ υποδείξετε εἰς τὸ Διεθνὲς Κομιτάτον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὑπὲρ πάν ἄλλο, ἠυχόμεθα, ὅτι ἠθέλετε προτείνει διὰ νὰ φέρῃ ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς τοῦ Μετάλλιον Φλώρανς Ντα τιγγκαὶλ καὶ τὸ ὁποῖον, μετὰ τὴν θέλησιν καὶ ἐργατικότητά της καὶ τὴν ἀνωτερότητα τῆς ψυχῆς της, κατάρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ ὥραϊα ὄνειρα, τὰ ὁποῖα, εἰς ὥρας κοινῶν, σκληρῶν ἀγῶνων, εἴχομεν κάποτε ὁραματισθῇ.

Ἀγαπημένη μας Συνάδελφος καὶ συνεργάτις: Εἶναι διὰ μᾶς σήμερα μεγάλη, χαρμόσυτος ἡμέρα. Αἰσθανόμεθα χαρὰν καὶ μίαν ἀνωτέραν ἐξαυλωμένην ἱκανοποίησιν, αἰσθανόμεθα πάλλουσαν μέσα μας τὴν ἐνδόμυχον ψυχικὴν ἀγαλίαν, πού δίδει τὸ συναίσθημα ὅτι ἀπονέμεται τὸ δίκαιον, ὅτι συντελεῖται ἓνα μεγάλο ἠθικὸν γεγονός. Ἀναγνωρίζεται ἡ ἀξία καὶ ἡ ἀφοσίωσις μιᾶς ὑπάρξεως, ἡ ὁποία προσέφερε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ προσφέρῃ, ὅλας τὰς σωματικές, τὰς διανοητικές, καὶ τὰς ψυχικές της δυνάμεις, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος, εἰς τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν πρόληψιν καὶ ἀνακούφισιν τοῦ πόνου καὶ τῆς δυστυχίας τοῦ πληθίου.

Μὰ., μέσα εἰς τὴν σημερινὴν μας χαρὰν, τὴν ὁποῖαν θὰ ἠυχόμεθα οὔτε τὸ παραμικρὸν νέφος νὰ ἐπεσκίαζε, αἰσθανόμεθα ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην ν' ἀναμνησθῶμεν τῆς ἐκλείψεως ἐξ ἡμῶν Προισταμένης Ἀδελφῆς τοῦ Ε. Σ. Σοφίας Δεληγεώργη, ἥτις εἶχε τιμηθῇ διὰ τοῦ Μετάλλιον Φλώρανς Ντα τιγγκαὶλ, διὰ τὰς ἐξόχους πρὸς τὴν Πατρίδα ὑπηρεσίας της. Ὡς καὶ τῆς ἀλησμονήτου συναδέλφου καὶ μέχρι τελευταίας τῆς πνοῆς στενῆς συνεργάτιδος μας Προισταμένης Ἀδελφῆς Ε. Σ. Μαίης Χρυσόβελονης, τὴν ὁποῖαν ἡ μοῖρα ἀπέσπασεν ἀπὸ μᾶς προτοῦ προφθάσῃ νὰ στολισθῇ τὸ στήθος της μετὰ τὸ Μετάλλιον αὐτό, διὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ ὁποῖου εἶχεν ὁ Πρόεδρος μας υποβάλει εἰς τὸ Διεθνὲς Κομιτάτον τὸ ἱστορικὸν τῆς θαυμαστῆς δράσεώς της ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ καθήκοντος, τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς αὐτοθυσίας.

Ἀγαπημένη μας φίλη καὶ σύτροφος ἡμερῶν

τρικυμίας καὶ γαλήνης, ἡμερῶν ἀγωνίας καὶ ἡρεμίας, ὥρῶν ἀπογοητεύσεως καὶ ὥρῶν ψυχικῆς ἱκανοποιήσεως, τὰς ὁποίας ὅλας, μετὰ τὸ αὐτὸ θάρρος, μετὰ τὸν αὐτὸν ἐνθουσιασμόν, μετὰ τὴν αὐτὴν ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὴν αὐρίον, κατάρθωνες πάντοτε νὰ παρακάμπτῃς καὶ νὰ δέχεσαι μάλιστα μετὰ χαρὰν, διὰ τὴν εὐκαρίαν πού σοῦ προσέφεραν διὰ κανούργιο ξεπέταμα πρὸς νέους ἀνεξιχνίαστους ἀκόμη εἰς τὸν τόπον μας ὀρίζοντας, πρὸς νέας ἀκαλλέργητους ἀκόμη κατευθύνσεις, δέξου τὰς θερμὰς, τὰς διακαεῖς εὐχὰς τῶν ἀρχαιοτέρων συναδέλφων σου.

Εὐχὰς διὰ τὴν συνέχισιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ μεγάλου ἔργου, τὸ ὁποῖον σοῦ ἔχει ἐμπιστευθῇ ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς. Εὐχὰς, διὰ νὰ σοῦ χαρίσῃ ὁ Ὑψίστος τὴν δύναμιν νὰ σκορπᾷς πάντοτε τὴν μητρικὴν σου φροντίδα, Ἐνίσχυσιν καὶ χαρὰν, εἰς τὴν στρατιάν ὅλην τῶν παιδιῶν σου, μικρῶν καὶ μεγάλων, Μαθητριῶν, Διπλωματούχων καὶ Ἐθελοντῶν.

Ἐμπνευσμένα ὅλα καὶ δυναμωμένα ἀπὸ τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ τὴν ἱερὰν φλόγα πού τοὺς μεταδίδεις. ἀποθλέπουν καὶ ποθοῦν εἰς τὸ νὰ φανοῦν ἀξία ὁπαδοὶ σου εἰς τὸν φωτεινὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον τοὺς ἔχεις χαράξει, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὑποστηρίζεις τὰ πρῶτα τοὺς θήματα, μετὰ ὅλην τὴν στοργὴν καὶ τρυφερότητα τῆς μεγάλῃς σου καρδιάς, μετὰ ὅλην τὴν ζέσιν καὶ ἀνωτερότητα τῆς ἐκλεκτῆς σου ψυχῆς.

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ πολέμου, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἐνέκρινε τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἀρχηγίας τῆς γυναικείας ναυτικῆς ὑπηρεσίας τῶν βοθητικῶν ὑπηρεσιῶν, εἰς τὴν βασιλίτισσαν.

Ὁ στρατηγὸς ὑποκόμης Γκόρντ, γενικὸς ἀρχηγὸς τῶν ἐν ἐκστρατεία εὐρισκομένων ἀγγλικῶν δυνάμεων, προσέλαβε ὡς ὁδηγὸ τοῦ αὐτοκινήτου του, πού τὸν μεταφέρει εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τοῦ Γαλλικοῦ Μετώπου, μίαν ἐξαδέλφη του, τὴν κ. Γκόρντον Βέρεκερ, σύζυγον συμβούλου τῆς ἐν Μόσχᾳ πρεσβείας. Ἡ κ. Βέρεκερ εἶναι μιὰ ἐνεργητικὴ γυναίκα, ἡ ὁποία ἀγαπᾷ πρὸ πάντων τὴν μηχανικὴν. Ὅταν ὁ σύζυγός της ἦταν σύμβουλος εἰς τὴν πρεσβείαν τῆς Βαρσοβίας, καὶ κατόπιν τῆς Στοκχόλμης, ἡ κ. Βέρεκερ εἶχε ἴδιον ἀεροπλάνο, τὸ ὁποῖον καὶ ὁδηγοῦσε.

Ἡ μόνη γυναίκα-δύτης τοῦ κόσμου εἶναι μιὰ Ἀμερικανίς, ἡ κ. Κάμπελλ Γκούτμαν, σύζυγος καὶ μητέρα. Ἀπὸ ἀγάπῃ πρὸς τὸν κίνδυνον καὶ τὸ ἀπηγορευμένον, ἡ ἀσὴ αὐτῆς τῆς Νέας Ὑόρκης ἔγινε δύτης..., γιατί προτοῦ ἐπιδοθῇ σ' αὐτὴ τὴ δουλειά, ἦταν δημοσιογράφος καὶ εἶχε συγγράφει μάλιστα καὶ πολλὰ θεατρικὰ ἔργα. Τὸ πρῶτον τῆς κατάρθωμα τὴν κατέστησε ἀμέσως διάσημη: συνετέλεσε εἰς τὴν διάσωσιν ἐνὸς πρὸ ἐξηκονταετίας θυθισθέντος φορτηγοῦ, μετὰ φορτίον χαλκοῦ, ἀξίας 200 χιλ. δολλαρίων. Ἀπὸ τότε ἡ κ. Γκούτμαν προσελήφθη σὲ πολλὰς ομάδας δυτῶν. Ἐπίσης νομίζει ὅτι αὐτὴ ἡ στραδιοδρομία, ἂν καὶ ἐπικίνδυνος, εἶναι γεμάτη ἐνδιαφέρον καὶ ὅτι μπορεῖ κάλλιστα νὰ ἀρμόζῃ σὲ γυναίκα. Καὶ παρ'

Ἡ δὲ Φλώρανς Χόρσμπρου συντηρητικὸς βουλευτής, ἡ ὁποία πλειστάκις ἔλαβε μέρος εἰς τὴν Κ.Τ.Ε. παρὰ τῆς Ἀγγλίας στελλομένην ἀντιπροσωπείαν, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ Καλοκαιριοῦ ἐξελέγει ὑφυπουργὸς τῆς Δημοσίας Ὑγιεινῆς. Αὐτὴ ἡ θέσις καὶ ἄλλοτε κατεῖχτο ἀπὸ γυναῖκα, τὴν δίδα Susan Lawrence, τὸν καιρὸ τῆς Ἐργατικῆς Κυβερνήσεως.

Ὅλα αὐτά, ἡ γυναίκα αὐτὴ δὲν εἶναι καὶ κανένας κολοσσός: δὲν ζυγίζει οὔτε 50 κοιλὰ!

Τὸν παρελθόντα μῆνα ἔγιναν τὰ ἐγκαινία τῆς Λυρικῆς Σκηνῆς εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Μετάνδρου κτίριον τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου. Εἰς τὸ οἶκμα αὐτὸ ἐγκατεστάθησαν ἤδη τὰ γραφεῖα τοῦ καλλιτεχνικοῦ προσωπικοῦ καὶ αἱ αἰθούσαι ἐσκιμῶν, πρόκειται δὲ νὰ κτισθῇ συντόμως καὶ μεγάλη αἰθούσα δοκιμῶν διὰ τὰ μπαλέτα.

Στὴν Ἐκθεσὶ τοῦ Βιβλίου, πού ἔγινε καὶ φέτος στὴν αἰθούσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, ἐβραβεύθησαν αἱ ἐξῆς Ἑλληνίδες συγγραφεῖς: Βαρβάρα Θεοδοροπούλου γιὰ τὸ ἔργον τῆς «Ἀγγελικὴ Πάλλη», Ἀλεξάνδρα Κόττου γιὰ τὸ εἰκονογραφημένο τῆς θύβλιον «Σπουδὴ», Ἐλ. Ἀλεξίου γιὰ τὸ «Χονδρούλη καὶ τὴ Πηδηχτή», Δ. Πασχαλίδου γιὰ τὰ «Παραμύθια» της, καὶ ἡ Θάλ. Λεκκοῦ γιὰ τὴν εἰθλοδοτικὴ τῆς ἐργασίας.

Εἰς τὸ Λύκειον Ἑλληνίδων ἔγινε τὴν 14ην Δεκεμβρίου ὥραιότατῃ φιλολογικῇ συγκέντρωσις, ἀφιερωμένη εἰς τὸ ποιητικὸν ἔργον τοῦ ἱ. Πολέμου. Ὁμιλήσεν ὁ κ. Κρίτων Σουρῆς, ἀπαγγείλας συγχρόνως καὶ σειρὰν ποιημάτων τοῦ ἀλησμενήτου ποιητοῦ. Κατόπιν ἐτραγοῦ-

ῶσαν αἱ κ. κ. Λέλα Βλαστοῦ καὶ Γ. Οἰκονόμου, τραγοῦδια Ἑλλήνων συνθετῶν μετὰ στίχους τοῦ Πολέμου. Αἱ εἰσπράξεις διετέθησαν διὰ τὰ Μαθητικά Συσσίτια.

Στὸν τελευταῖον τόμον τῆς «Ρομύνα» τῆς Φλωρεντίας γίνεταί τιμητικότατῃ μνεία τῆς ἐργασίας τῆς δακεκρινένης κ. Βα. θάρας Θεοδοροπούλου Λιθαδᾶ, σχετικὰ μετὰ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργο τῆς Ἀγγελικῆς Πάλλης.

Ἡ Δρ Βάλστρομ εἶναι μιὰ γνωστοτάτῃ ἱστορικός, ἐργασθεῖσα γιὰ τὴν μελέτῃ τῆς σοῦηδικῆς ἱστορίας καὶ γιὰ τὸ μεγάλο τῆς ἔργο ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἐπαναστάσεως, χωρὶς νὰ ἀναφέρωμε τὰς διάφορας μελέτας τῆς ἐπὶ νομικῶν, θεολογικῶν καὶ διαφόρων ἱστορικῶν θεμάτων, οἱ ὁποῖες ἀποδεικνύουν τὴν μεγάλαν πολυμαθειάν της. Καθ' ὅλην τὴν τὴν ζωὴν ἦτο μιὰ ἀπὸ τὰς πλέον ἐνθερμες ὁδηγήτριες τῆς γυναικείας κινήσεως καὶ ἔπαιξε ἓνα ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ρόλους στὴ μάχῃ τῶν γυναικῶν τῆς Σουηδίας γιὰ τὴν ἀπόκτησιν ψήφου. Αὐτὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχει ἐνδιαφερθῇ ἰδιαίτερα γιὰ τὴ λαϊκὴ ἐκπαίδευσιν.

Ἡ κ. Γκαμπριέλλα ντ' Ἰέτερν, κοινωνικὴ ἐργάτις μεγάλης ἀξίας, ἡ ὁποία ἐπέδοθη μετὰ ἐξαιρετικὸν ζῆλον στὶς διάφορες ἐργασίαις τῆς ὁργανώσεως τῆς γυναικείας κινήσεως εἰς Βέλγιον, ἀνεκνήρυχθη δευθύντρια τοῦ πολιτικοῦ γραφείου τοῦ ὑπουργοῦ κ. Ἐρρίκου ντὲ Μάν. Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ εἰς τὸ Βέλγιον, ὅπου ἡ θέσις αὐτὴ δίδεται σὲ γυναῖκα.

Ἐὰν ἀληθεύουν ὅσα ἀναφέρει ὁ τύπος, τὸ Ὑπουργεῖον Ὑγιεινῆς τῆς πολιτείας τῆς Βιργινίας θὰ ἀπολύσῃ ὅλες τὰς παντρεμένες δημόσιες ὑπαλλήλους. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἀναφέρει ἐπίσης, ὅτι ἀπὸ τοῦδε οὐδεμία παντρεμένη θὰ προσλαμβάνεται.

Οἱ γυναῖκες τῶν Ἰνδιῶν μετὰ ἱκανοποίησιν ἔμαθον τὴν ἀπόφασιν τῆς κεντρικῆς συνελεύσεως, νὰ ὀρίσῃ μίαν ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία θὰ ἐξετάσῃ τὰς ἀναγκαῖας μεταρρυθμίσεις γιὰ τὴν καλυτέρευσιν τῶν γυναικείων δικαιωμάτων. Ἡ ἐπιτροπὴ θὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑξὲς μέλη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἐν τοῦλάχιστον θὰ εἶναι γυναίκα.

Ἡ Δρ Κατερίνα Φρέϋταγκ, ἡ ὁποία τώρα τελευταῖως ἐώρτασε τὴν ἐξηκοστὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων της, εἶναι ἡ μόνη γυναίκα χειρουργὸς καὶ διευθύντρια Νοσοκομείου τῆς Γερμανίας. Ἦτο ἡ πρώτη φοιτήτρια τῆς Ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Μπόν, ὅπου ἀργότερα ἔγινε ἡ πρώτη βοηθὸς τοῦ περιφήμου χειρουργοῦ καθηγητοῦ Μπίερ. Ἀπὸ τοῦ 1915 μέχρι τοῦ 1918 εἶχεν ἀναλάβει ἓνα στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον ἐν Γαλλίᾳ. Μεταπολεμικῶς ἐξήσκησε τὸ ἐπάγγελμα τῆς μερικὰ χρόνια

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

στο Ντούσσελντορφ και ή εκεί ίδρυση του νοσοκομείου «Όλγα», που σήμερα το διευθύνει ή ίδια, οφείλεται κατά μέγα μέρος στις προσπάθειές της.

Η κ. Β. Α. Δ. Ρούσσελ, αντιπρόεδρος του τμήματος του Μάρτζμπουργκ του Έθνικού Συμβουλίου των Γυναικών της Βορείου Αφρικής, άνεκηρύχθη πάρεδρος αυτής της πόλεως.

Η δις Λένα Μάδιζον Φίλιπς, άνεκηρύχθη διδάκτωρ, τιμής ένεκεν, από το Πανεπιστήμιον της Πολιτείας Κεντούκυ των Ένωμένων Πολιτειών.

Οί Γερμανικοί Ραδιοφωνικοί Σταθμοί υπέδειξαν στις νοικοκυρές τρόπο να κάνουν την μπουγάδα τους χωρίς σαπούνι. Άρκει φαίνεται, να σιγοβράσουν φλούδα πατάτας σε ένα κουβά νερό μιά νύκτα. Πράγματι με αυτόν τον τρόπο δεν ξοδεύεται καθόλου το σαπούνι· αλλά αν πρόκειται να καταναλώσουν καύσιμο ύλη όλη τη νύχτα...

Η βασίλισσα Έλισσάβετ του Βελγίου, μητέρα του βασιλέως Άλβέρτου Α', έξελέγη διδάκτωρ, τιμής ένεκεν, του Πανεπιστημίου του Μονπελλιέ.

Οί γυναίκες στη Φινλανδία. Σχεδόν όλες οί γυναίκες, που έμειναν στο Χελσίνκι, φέρουν την ειδική στολή των γυναικών όργανώσεων, για τον άγώνα προς υπεράσπισιν της χώρας. Χρησιμοποιούνται κυρίως για την άστική άντιαεροπορική άμυνα, πολλές όμως βρίσκονται και στο μέτωπο, όπου πολεμούν στο πλευρό των άνδρων. Έχουν καταγή και κορίτσια 15 χρόνων, που επέδειξαν θαυμάσιον ήρωισμό. Αναφέρεται το παράδειγμα ενός κοριτσιού, που εις προκεχωρημένη γραμμή, έμεινε στη θέση του, στέλλοντας πολύτιμες πληροφορίες στους άνωτέρους του, ενώ γύρω του έσπαζαν οί ρωσικές όβιδες.

Στο μουσείον του Μπουένος Άϊρες έξηκριβώθη ή ύπαρξις ενός πίνακος του Θεοτοπούλου, παριστάνοντος τον Ίησουν εις το Όρος των Έλαιών. Η ύπογραφή του μεγάλου καλλιτέχνου άπεκαλύφθη ύστερα από μακρές και ύπομονητικές έρευνες, στο κάτω άριστερά άκρον του πίνακος, γραμμένη με ελληνικούς χαρακτήρας. Η εικόνα τοποθετείται μεταξύ του 1604 και 1610.

Εις την Έφημερίδα της Κυβερνήσεως της 8ης Δεκεμβρίου έδημοσιεύθη άναγκαστικός νόμος άφορών τα Παιδικά Δικαστήρια. Κατόπιν προτάσεως του κ. Έπουργού της Δικαιοσύνης διορίζεται παρ' έκάστω Πρωτοδικείω και Έφετείω ανά εις ειδικός δικαστής άνηλικών. Ός τοιούτοι προτιμώνται οί έχοντες ειδικάς γνώσεις, γνωρίζοντες δέ και τουλάχιστον μίαν ξένην γλώσσαν.

Καί λίγη Μαγειρική

—Πουντίγκα με σταφίδες.

Δόσεις: 6 αυγά, 100 δρμ. μαύρη σταφίδα, 50 δρμ. ζάχαρη, 50 δρμ. άλεύρι, φλούδα πορτοκαλιού.

Κτυπάμε καλά τα αυγά, άσπράδια και κρούς μαζί, προσθέτομε τη ζάχαρη, τη σταφίδα, το άρωμα, βάζομε σε άλειμμένη φόρμα και ψήνομεν εις μέτριο φούρνο.

—Τούρτα με φρούτα διάφορα.

Βάζετε στη σανίδα πενήντα δρμ. άλεύρι, 25 δρμ. φρέσκο βούτυρο, 10 δρμ. ψιλή ζάχαρη, 4 κουταλιές της σούπας νερό και μιά πρέζα άλάτι. Τα ζυμώνετε όλα μαζί καλά, τα σκεπάζετε με μιά πετσέτα και τα αφήνετε περίπου μισή ώρα. Βουτυρώνετε μιά φόρμα με στεφάνι, που άνοίγει, τοποθετείτε την ζύμη και κατόπιν κάμετε μερικές τρύπες, με ένα πηρούνι για να μη δημιουργηθούν φούσκες στο ψήσιμο και χαλάσει.

Από πάνω τοποθετείτε τακτικά διάφορα φρούτα, τα όποια έχετε θράσει σαν έλαφρά κομπόστα και τα αφήνετε να στραγγίσουν, (προτιμώνται τα θερύκκοκα, μήλα, άχλάδια, κυδώνια). Ψήσετε επί 20 λεπτά της ώρας περίπου. Αφαιρείτε έπειτα το στεφάνι της φόρμας, πασπαλίζετε τα φρούτα με ζάχαρη και σανίλια και τα σερβίρετε ζεστά. Τρώγεται και κρύα.

—Για να έχετε πάντοτε στο σπίτι σας καλή φριτούρα πάρετε:

300 δρμ. λάδι

300 δρμ. βούτυρο γάλακτος

3 όκάδες νεφραμιά βοδινή, λίγα δαφνόφυλλα, ένα μήλο, ένα κρεμμύδι, λίγο πιπέρι. Λειώνετε όλα μαζί και φυλάττετε τη φριτούρα σε πήλινο δοχείο.

Οί καλοί τρόποι

Έάν ακούσετε κανένα να διηγηθί μιά ιστορία, της οποίας γνωρίζετε μιά άλλη έκδοσι, μην του κόβετε τον λόγο. Κανένας δέ θά σάς είναι ευγνώμην, γιατί διακινδυνεύετε να ένοχλήσετε και αυτόν που μιλά και αυτούς που ακούνε.

Έάν όπωσδήποτε θέλετε να πητε το ανέκδοτό σας, φερθήτε διπλωματικώς· πείτε απλώς: «Είναι πολύ ένδιαφέρον. Δέν το γνωρίζω, γιατί πάντοτε το άκουγα να το λέγουν έτσι...», αλλά αποφύγετε να πητε καθαρά: «Δέν είναι αλήθεια, είναι έτσι...», χωρίς ν' αφήσετε στο συνολητήν σας τον καιρό να συνεχίση.

ΜΟΔΕΣ

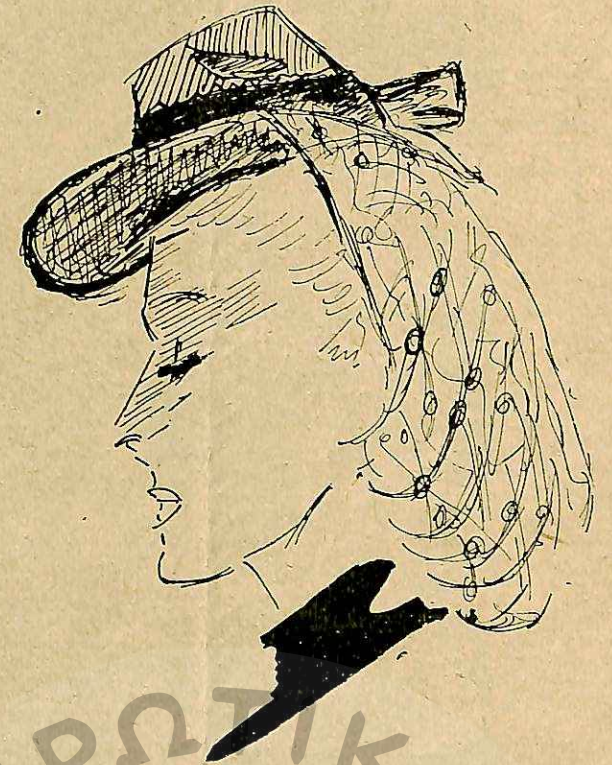
ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΘΗΝΑΙΕΣ ΦΟΡΟΥΝ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΠΕΛΛΟ ΜΕ ΔΥΚΤΙ

Ένα καπέλλο χωρίς δύκτι είναι σήμερα μιά άνορθογραφία. Τόκες θελούδινες από μαλλι ή καστόρι, θαλμένες πολύ μπροστά, άπάνω στο μάτι, όλες τυλίγουνε πίσω τα μαλλιά με ένα δύκτι, με φαρδύα πλέξη ή ένα λεπτό βελούδο ή μεταξωτό.

Μιά μεγάλη Παρισινή μοδίστρα λανσάρει την κατωτέρω ύπέροχη μικρή τόκα, της οποίας ό τεπές είναι καμωμένος από τρείς κύκλους μάλλινους. Το έπάνω μέρος είναι καμωμένο από λεπτό ζέρσεύ μάλλινο, που με χάρη πέφτει προς τα πίσω και σκεπάζει τα μαλλιά.

Μιά άλλη παρουσίασε ένα κομψό καστόρινο καπελλάκι σε σχεδόν κλασσικό σχήμα, γαρνιρισμένο με μιά κορδέλλα.

Ένα βαρύ μεταξωτό δύκτι τυλίγει από πίσω όλα τα μαλλιά και δέν άφίνει καμμία μπούκλα να φαίνεται.

ΓΙΑ ΝΑ ΦΑΙΝΕΣΤΕ ΠΙΟ ΛΕΠΤΗ

Έάν θέλετε να φαίνεστε πιο λεπτή πρέπει να προσέξετε, ώστε τα φορέματά σας να έχουν ίσιες γραμμές. Φορώντας ένα από τα δύο αυτά μοντέλλα, θά νομίσετε ότι έχετε χάσει τουλάχιστον δέκα κιλά.

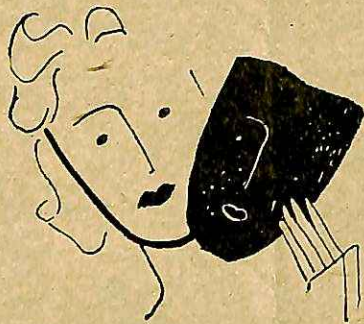
(1) Φόρεμα καμωμένο από μάλλινο ή χοντρό μεταξωτό. Το μπλαστρόν του κορσάζ κατεβαίνει σε μύτη μπροστά. Το πλάτος της φούστας δίνεται από μιά κουφώπιεττα που δίνει μιά ίσια σιλουέττα.

(2) Ένα όραίο φόρεμα μάλλινο ή μεταξωτό, το όποιον είναι ίσια κομμένο. Είναι έφορμόστο στην μέση και έχει και μιά ραφή στην μέση της πλάτης.

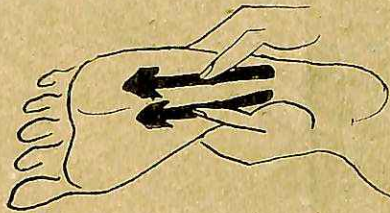
ΕΞΑΦΑΝΙΣΑΤΕ ΤΑ ΣΠΥΡΑΚΙΑ

Πολύ συχνά εμφανίζονται σπυράκια στην μύτη ή στο μέτωπο. Πολλές φορές θα σκεφθήκατε, ότι για να γιαιτρευτούν γρήγορα δεν πρέπει να τα πειράζετε. Και όμως ελάχιστες είναι οι γυναίκες που αντιστέκονται στην επιθυμία να τα σπάσουν και μάλιστα πολλές φορές και με ακάθαρτα χέρια. Μόλις εμφανιστή ένα σπυράκι θράσετε νερό, θρέξετε μ' αυτό λίγη θάπα και άκουμπήστε την, όσο πιο καφτή τη δέχεστε. Κατόπιν βάζετε επάνω στο σπυράκι, με ένα μπαμπάκι για λίγα λεπτά λίγο ιωδιούχον οινόπνευμα. Κατόπιν μόλις το σπυράκι ανοίξει μόνο του, το καθαρίζετε με λίγο ιωδιούχον οινόπνευμα και βάζετε λίγη πάστα τσίγκου.

ΓΙΑ ΤΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΑ ΠΟΔΙΑ

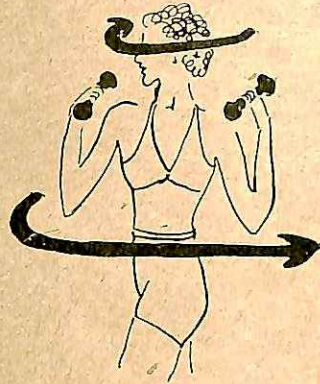
Εάν έχετε ευαίσθητα πόδια, εάν κουράζονται γρήγορα, κάνετε τους ένα μικρό μασάζ με λάδι αμυγδαλού στο πέλμα πρωί και βράδυ. Θα εκπλαγείτε, όταν διαπιστώσετε ότι περπατήσατε μια ολόκληρη ημέρα χωρίς να κουραστήτε. Πρέπει το μασάζ να γίνεται μόλις ξυπνήσετε, ώστε το λάδι να μην λεκιάσει τις κάλτσες σας. Αυτό το μασάζ γίνεται αρχίζοντας από τη φτέρνα και καταλήγοντας στα δάκτυλα.

ΜΙΑ ΚΑΙ ΜΟΝΗ ΑΣΚΗΣΙΣ...

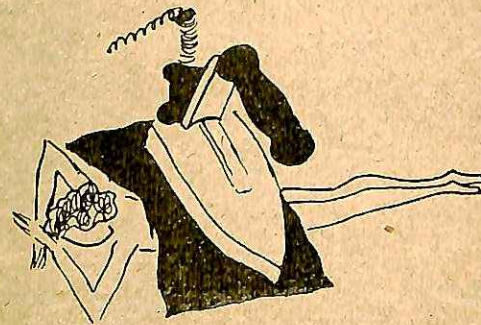
Η γυναίκα που δεν έχει λεπτή μέση φαίνεται τουλάχιστον δέκα χρόνια μεγαλύτερη... Ίδου μία από τις καλύτερες ασκήσεις, για να λεπταίνει η μέση και να στερεώνει το στήθος.

Κρατάτε σε κάθε χέρι από ένα αλτήρα μισού κοιλού, ή ό,τι δήποτε αντικείμενον' το πάν είναι να κρατάτε τα χέρια σας καλά κλειστά. Άκουμπάτε τις κλειστές γραθιές σας στους ώμους σας και στρέψετε το στήθος σας άριστερά, ενώ γυρνάτε το κεφάλι σας δεξιά. Μετά επαναλαμβάνετε κατ' αντίθετον φοράν. Γνωρίζομεν μίαν γυναίκα που διατήρησε μια υπέροχη μέση κάνοντας αυτό το γύμνασμα εκατό φορές κάθε πρωί.

ΓΙΑΤΡΕΨΕΤΕ ΤΟΥΣ «ΠΟΝΟΥΣ» ΣΑΣ.

Τίποτε δεν είναι πιο ένοχλητικό και πιο οδυνηρό από ένα λουμπάγκο. Ίδου ένα υπέροχο γιατρικό. Κάμετε μίαν έντριβή του πονεμένου μέρους με νεύτι. Σκεπάσετέ το με μίαν φανέλλα και «σιδερώστε» το για μερικά λεπτά με ζεστό σίδερο. Αυτό το φάρμακο είναι επίσης

δραστήριο και για οποιοδήποτε ρευματικό πόνο. Επίσης πολύ καλό για το στραβολαίμασμα. Σ' αυτή την τελευταία περίπτωση αποτελεσματική είναι και η εφαρμογή θερμού αέρος.

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

Το Δίρον που θα χαρίσει
πραγματική εὐχαρίστηση
είναι ένα κουτί με
Κάλτσες ELBEO

●Υπάρχουν ακόμη εις
όλους τους χρωματισμούς

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ **OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ**

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΧ. 30.000.000
 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΑ » 120.496.050.250

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΞΕΑΛ ΑΘΗΝΑΙ - ΠΕΙΡΑΙΑ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ (ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ)

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟΝ:

Φιάλαι παντός είδους, Δαμιτζάνες πλεκταί, (Τζάμια) Ύαλοπίνακες
 Μάτ, Ύαλοπίνακες Διαμαντέ, Ύαλικά οικιακής χρήσεως. Διάφορα
 καλλιτεχνικά ύαλινα είδη οικοδομικής (τουβλά, κέραμοι, φωταγωγοί)

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ:

Σιδηροπυρίται Κασάνδρας, Έρμιόνης - Λιγνίται Ώρωποϋ, Κορύνης.

Πρίν γεννηθῇ τὸ παιδί

Τὸ νέο βιβλιάριον CLAXO πραγματευόμενον περὶ τῆς
 ζωῆς τῆς γυναικὸς κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐγκυμο-
 σύνης παρέχεται δωρεάν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων.

ΣΤΑΜ. ΧΑΡΒΑΛΙΑΣ Α. Ε.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 52 - ΑΘΗΝΑΙ

αχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἔναντι λήψεως γραμματοσήμου τριῶν Δραχ.

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ - ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ
 ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΩΙ ΚΑΙ ΚΥΠΡΩΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

THE BANK OF TRUST COMPANY 205, West 33rd Strt. NEW YORK

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΕΝ ΟΨΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ
 ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

Νομικὸν Γραφεῖον

Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἑλληνίδων

Παρέχει δωρεάν συμβουλὰς

Ἐκάστην Πέμπτην 12 - 1 μ. μ.

Ὁδὸς Ἀλεξάνδρου Σούτσου 26

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ

**ΡΑΠΤΕΤΕ ΔΙ' ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΑΚΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΑΧΕΩΣ
 ΜΕ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΗΡΑ ΣΙΓΓΕΡ**

Ἐφαρμόζεται με μίαν βίδα εἰς οἰανδήποτε ραπτομηχανήν. Παρέχεται
 ΔΩΡΕΑΝ πρὸς δοκιμὴν ἐπὶ 8 ΗΜΕΡΑΣ.

ΔΩΡΕΑΝ διδασκαλία κεντημάτων καὶ διαφόρων Ποικιλμάτων με τὸν ΜΑΛΛΟΡΑ-
 ΦΕΑ ΣΙΓΓΕΡ καθὼς καὶ κοπτικῆς με ΙΧΝΑΡΙΑ ΣΙΓΓΕΡ δι' ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτε-
 ρικὰ φορέματα ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν.

ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ
 ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ	ΔΡΧ.	1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (τῇ 30ῇ Ἰουνίου 1939)	»	10.665.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΙΖΗΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ

Πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς λαϊκῆς ἀποταμιεύσεως ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται καταθέσεις Ταμιευτηρίου (ἀπὸ δρχ. 100 καὶ ἄνω) με εὐνοϊκὸν ἐπιτόκιον, παρέχουσα εἰς τὸ κοινόν, πλὴν τῆς ἀπολύτου ἀσφαλείας, καὶ πᾶσαν εὐκολίαν διὰ τὴν ταχείαν καὶ εὐχερῇ κατάθεσιν καὶ ἀνάληψιν τῶν χρημάτων. Τὸ Ταμιευτήριον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἐργάζεται συνεχῶς ἀπὸ πρωίας μέχρι ἐσπέρας. Εἴσοδος εἰς τὴν γωνίαν τῶν ὁδῶν Σταδίου καὶ Γεωργίου Σταύρου.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΕΧΕΤΑΙ ΕΠΙΣΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ
ΟΨΕΩΣ, ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ